

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXII — Број 462
Субота, 5. новембар 1960.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Флаш Гордон

СВЕ СМО ПРЕТРЕСЛИ, ШЕФЕ! НИГДЕ НИ ТРАГА ОД УКРАДЕНОГ САНДУКА!

ТАКО! НИХ ДВОЈЕ СУ НАС НАМАМИЛИ НА ПОГРЕШАН ТРАГ, ДОК СУ НИХОВИ САУЧЕСНИЦИ ПОБЕГЛИ С ПЛЕНОМ... УПОТРЕБИЛИ СУ САМИ НА СЕБИ ЗРАКЕ ЗА ПАРАЛИЗОВАЊЕ...

... ДА БИ ИЗКЛЕДАЛИ НЕВИНИ! ДАЈТЕ ИМ СЪК ПРОТИВНОГ ДЕЈСТВА!

КАЖЕМ ВАМ ДА СЕ СВЕ ТАЧНО ТАКО ДОГОДИЛО! ПОЗОВИТЕ НАШЕ УЗЛЕТИШТЕ И ПРОВЕРИТЕ... РЕГИ БУ ВАМ КО СМО!

БЕЗ ИСПРАВА... АКО СИ ТИ ФЛАШ ГОРДОН, ОНДА САМ ЈА ПУДЛИЦА ПРИНЦА БАРИНА! НЕ ПАЛЕТЕ ПРИЧЕ, МОМЧЕ! ГОВОРИ... ГДЕ ЈЕ САНДУК?

КАЖЕМ ВАМ ДА САМ ЈА ФЛАШ ГОРДОН! ДАЈТЕ ПРИНЦА БАРИНА НА ВИДЕОФОН... ОН ЋЕ МЕ ПОЗНАТИ!

СВАКАКО, МОМЧЕ! ТАКВИ ПРЕПРЕДЕЊАЦИ УМЕЈУ ДА СЕ ПРЕРУШЕ...

...ТИ ЛИЧИШ НА ФЛАШУ ГОРДОНУ... ОНА ЛИЧИ НА ДЕЈЛА АРДЕН... САМО ТО НИЈЕ ДОВОЉНО! ОСУМЊИЧЕНИ СТЕ ЗА ОРУЖАНУ ПЉАЧКУ И... УБИСТВО!

УЗМИТЕ ИМ ОТИСКЕ ПРСТИЈУ И ЗАТВОРИТЕ ИХ У ПОСЕБНЕ БЕЛИЈЕ! СУТРА БУ ИХ ПОНОВО САСЛУШАВАТИ!

НИКАД НИСАМ БИО У ТАКВОЈ СИТУАЦИЈИ!

УКОЛИКО ПРЕ ПРИЗНАШ, УТОЛИКО БЕШ БОЉЕ ПРОГНИ РАЗМИСЛИ О МОЈИМ РЕЧИМА!

НЕ ВЕРУЈУ МИ НИ ЈЕДНУ РЕЧ! ЈЕДИНИ НАЧИН ДА РАСВЕТАЛИМ ОВУ ЗБРКУ ЈЕСТЕ... ДА ЈЕ САМ РЕШИМ!

ИМАМ САМО ЈЕДАН ПОДАТАК... ЗВЕЗДУ ТЕТОВИРАНУ НА РУЦИ ЈЕДНОГ ОД РАЗВОЗНИКА! КАД БИХ САМО МОГАО ОДАВДЕ ДА ИЗИЂЕМ... АЛИ КАКО?

ШТ...?

ШТА ЈЕ ОВО? РЕВОЛВЕР... УБАЧЕН КРОЗ ПРОЗОР БЕЛИЈЕ!

НЕ! НИЈЕ РЕВОЛВЕР ТО ЈЕ РАЗАРАЧ ЦЕМЕНТА... ДА СЕ РАЗЛАБАВЕ РЕШЕТКЕ НА ПРОЗОРУ! И КОНОПАЦ ДА СЕ СПУСТИМ!

НЕКО ЖЕЛИ ДА ЈА ПОВЕЧЕМ! КО? МОЖДА ОНИ ОБИЈАЦИ? МОЖДА СУ МИ НАПОЉУ ПОСТАВИЛИ ЗАСЕДУ!

НЕ БОЈИМ СЕ ЗАСЕДЕ... ПОКУШАЋУ!

У ОВОМ БРОЈУ:

- НОВИ ВИДИЦИ
- БИТКА У ДОЛИНИ РАЂЕНО КОЛЕНА
- ЗАНИМЉИВОСТИ

СТРИПОВИ:

Пут у срединте земље, Паја, Мики, Бим и Бум, Флаш Гордон, Мандрак и снежни човек, Силом одведен, Заборављени језик Земље.

Мрежом којом иначе хвата рибе у лету Индијанац Арчи Башман је у бујици реке Селило удвоио осмогодишњег дечака Баш када се његово беспомоћно тело налазило само неколико метара далеко од водопада високог 28 метара.

НАЈЛЕПШИ ЛОВ

Северноамерички Индијанци из планинских крајева на западу САД познати су као највештији ловци пастрмки. Ову најкукуснију слатководну рибу хватају у одређено време, када се читава јата, непогрешно вођена нагоном, упућују узводно бујицама и да би савладала препреке, скачу из воде по неколико метара у вис.

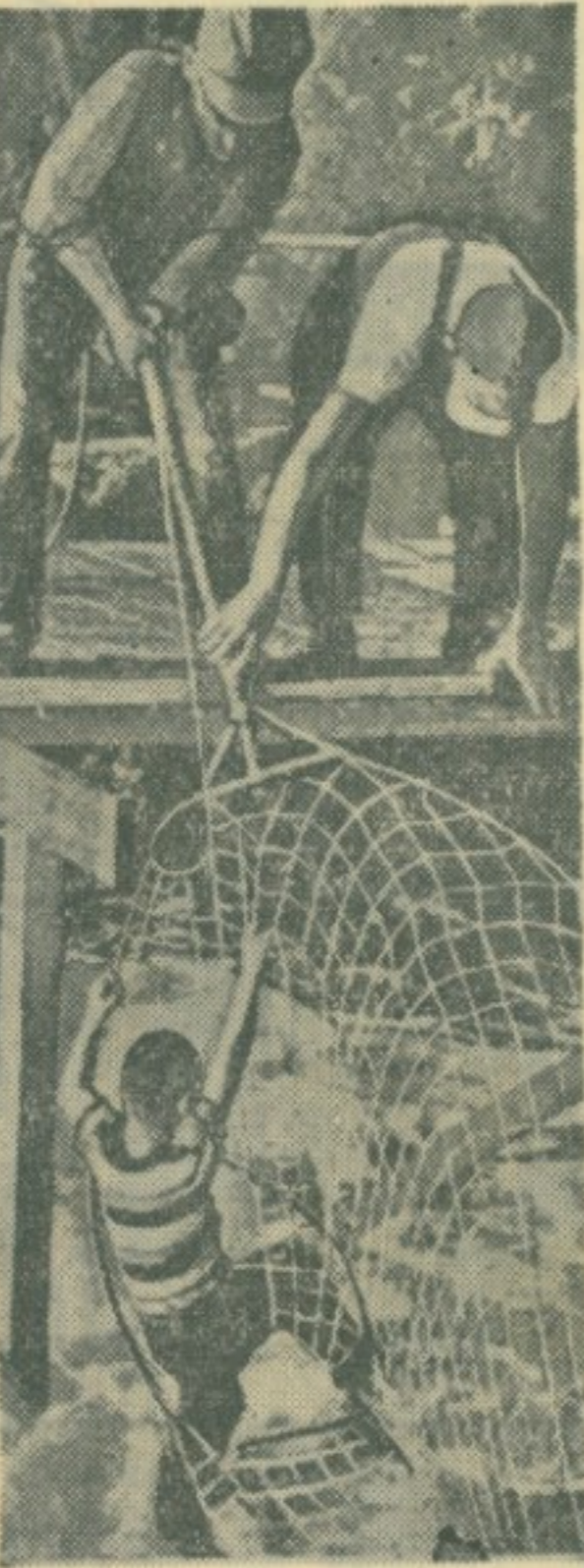
Уз заглашну хуку бујице и грмљавину водопада рибари, са сплава од дасака, који непрестано преплављује пена таласа, усред реке, везани ужетом за један стуб да не би пали са клизавог тла, хватају рибе мрежама као лептирине кад оне искоче из воде.

Деца долазе чак из удаљених крајева и на обали граде мале трибине од дасака са којих посматрају борбу човека и пастрмке и урнебесно се смеју када рибар промаши мрежом читаво јато сребрно-блеставих риба.

Једне суботе на реци Селило заједно са осталом окупљеном децом нашао се и осмогодишњи Дени Сампсон. Малишани су се тискали, плескали ручицама и викали. Неочекивано, Дени који је био на ивици трибине, изгубио је равнотежу и пао у воду. Пена таласа прекривала је сваки час мало тело које се пре вртало у ковитлацу таласа.

Дени се борио али га је вода све брже носила право према оштрици једне стене која је штрчала из воде, и према великом водопаду. За то време остала деца су трчала поред обале и из свег гласа звала у помоћ. Дени је стигао већ до стене и обема ручицама снажно зграбио и загралио једну оштрицу. Мада под притиском бујице није могао дуго да издржи у том положају, он је искористио овај предах да се упути према једном мртвом углу у гомили великог камења и у жљеби се између две стене.

Привучени вриском деце рибари су одмах пошли у помоћ малом Денију. Пошто на том месту нису могли да га

спасу мрежом они су му добили дугачко уже и викнули му да се ухвати. Мада су се њихови гласови губили у заглашној хуци таласа Дени је схватио шта треба да учини и извукао се из свог заклона да ухвати уже. Али бујица га је поново захватила и он се изгубио у пенашавом ковитлацу. Вода га је огромном брзином понела према водопаду високом 28 метара.

Рибари који су се налазили изнад самог водопада чули су узбуну. Једна група Индијанаца приметила је тело дечака на самом врху једног таласа. Стари риболовац Арчи Башман је мајсторским покретом замахнуо кроз ваздух својом мрежом у тренутку када је дечаково тело већ лебдело у ваздуху и захватио га мрежом.

— Ухватио сам га, ухватио! — викао је победоносно. — Помозите ми да га извадим.

Остали Индијанци су му прискочили у помоћ и сви су заједнички врло пажљиво, привуки мрежу у којој се налазио драгоцени улов.

Када се онесвештено дете умотано у мрежу налазило испод самих дасака сплава један снажан талас ударио је његово тело. То је дечака осветлило и знатно олакшало његово вађење из воде. Мали утопљеник из бујице реке Селило нашао се у загрљају срећних спасилаца са само неколико ореботина по рукама и лицу. Стари Башман је увио дечака у ћебе и однео га у свој шатор понављајући пресрећан:

— Ово ми је најлепши лов у животу!

ПЕСИМИСТА...

Уместо барке — подморница... уместо голуба — Гајгеров бројач

Професор зоологије са Оксфордског универзитета Алистер Харди је песимиста. Верује у пропаст света. Да би се спасио велики изуми и човек као врста, Алистер предлаже да се направи модерна „Нојева барка“. Само, она би имала облик подморнице јер су опити са једном америчком подморницом показали да може остати под водом 3 месеца, па и више. Професор мисли да атомски рат не би могао трајати дуже од 4 недеље, а да би се атомски пепео и други остаци разишли треба још 8 недеља. Таман колико је потребно — и „атомска барка“ би се могла после 12 недеља подићи, без опасности, са морског дна.

Спасло би се тако 50 људи, који би били изабрани по специјалном систему селекције, најбољи међу најбољима. Не би имали испод 20 нити преко 30 година. Неопходно је да су здрави, снажни и интелигентни. Половина путника би биле жене а половина мушкарци. Професор предлаже да буду заступљене ове професије: геолог, ботаничар, зоолог, историчар, рендгенолог, хигијеничар, статистичар педагог, правник, лекар опште праксе, очни лекар, зубар, гинеколог, зидар, стругар, тесар, електричар, машина-механичар, молер, словослагач, књиговезац, кројач, обућар, фотограф и на крају један чиновник или новинар.

Жене не само да треба да играју улогу мајки будућих генерација, него морају бити и стручно образоване како би могле да помажу својим мужевима при раду. У обзир долазе само брачни парови. Улогу голуба одиграо би сада Гајгеров бројач који би утврдио да је опасност од радијације прошла.

Избор путника по раси и народности Алистер Харди препушта Уједињеним нацијама, које би пружиле и материјална средства потребна за остварење ове замисли.

Многи научници су прегледали план професора Хардија. Сложили су се с њим да би се на овај начин могло спасти човечанство од дефинитивне пропасти у случају атомског рата. Такође је израчунато да би спас човечанства био кудикамо јевтинији него његово уништење, чак јевтинији од једног лета на Месецу.

Питање исхране би се решило конзервираном храном и витаминима, а дисање помоћу боца с кисеоником. Вода за пиће би се добила филтрирањем морске воде.

Професор Харди одбија да лично учествује у овом маневру јер каже да је сувише стар.

Иронија је у томе што би се ова „Нојева барка“ кретала помоћу атомске енергије.

КУБЕ ДОМА ИНВАЛИДА

У ПАРИЗУ

ИСПОД КОГА ЈЕ ОДРАЂЕН НАПОЛЕОН БИЛО ЈЕ ПОЗЛАЂЕНО С 330 КИЛОГРАМА ЧИСТОГ ЗЛАТА

Ripley's - Веровалти или не!

ПОШТАНСКА
МАРКА
ОД 2 ЦЕНТА
ИЗДАТА
1851 ГОДИНЕ
ВРЕДИ ДАНАС
20 000
ДОЛАРА

ЕДВАРД ДИМАРЕСК (1802-1906)

НАДЗОРНИК У СЛУЖБИ ИСТОЧНОНИДЕРЛАНДСКЕ КОМПАНИЈЕ
БИО ЈЕ ПЕНЗИОНИСАН У 19 ОО ГОДИНИ
— ЈЕР СУ ЛЕКАРИ ИЗЈАВИЛИ ДА НЕ УМРЕТИ ПРЕ НЕГО ИСТЕКНЕ ГОДИНА ДАН — ИПАК ЈЕ ЖИВЕО 104 ГОДИНЕ И ДОБИАО ПЕНЗИЈУ 65 ГОДИНА!

ДАНИНОБ

НАБЕН У ВРТУ Р ВЕРНЕТА У ОМАХИ (САД) ПОСЛЕ НОКНОГ МРАЗА И ИСПОД 20 САНТИМЕТРА СНЕГА (НОВЕМБРА 1957)

ВОЈСКА У БУРАДИМА

ВОЈВОДА ГИЈОМ ОД АКВИТЕНА
ЗАУЗЕО ЈЕ НИМ (ФРАНЦУСКА) 804.
ПРОКРИЈУМЧАРИВШИ У ГРАД СВОЈЕ ВОЈНИКЕ
САКРИВЕНЕ У ВИНСКИМ БУРАДИМА!

ТИНКВУ

ЧИЗИ ЈЕ ОБИМ 217 САНТИМЕТРА И КОЖА ЈЕ ТЕШКА 60 КИЛОГРАМА ОДГАЈИО ЈЕ СЕМУЕЛ ДЕВИДСОН ИЗ БЕРНЕГАТА (САД)

ПОСАО ЗА ХРАБРЕ

Разноврсна су и често чудна занимања којима се човек бави. Нека су сасвим обична, не изискују готово никакав напор, а друга траже баш то. Некима је близина, или спретност важна, а има их која на првом месту захтевају храброст.

Једно од занимања је и постављање степеница у фабричким димњацима. Високи су понекад и сто метара а имају степенице са заштитним обручем широке једва пола метра. Почетак није тежак нити изискује неку нарочиту храброст. Почиње се од земље и места има доста. Али, што се више пење треба и више спретности, па и храбрости. Замислите на висини од шездесет метара два човека на површини која је једва довољна и за једног. Треба још поставити степеник, причврстити га, пренети на њега даску на којој се стоји, и посуду са алатом и шрафовима. И тако сатима Људи који раде овај посао имају јаке нерве, веома много сигурности у своје покрете и нимало страха. Нема ни говора о некој вртоглавици, а још мање о погрешно учињеном кораку.

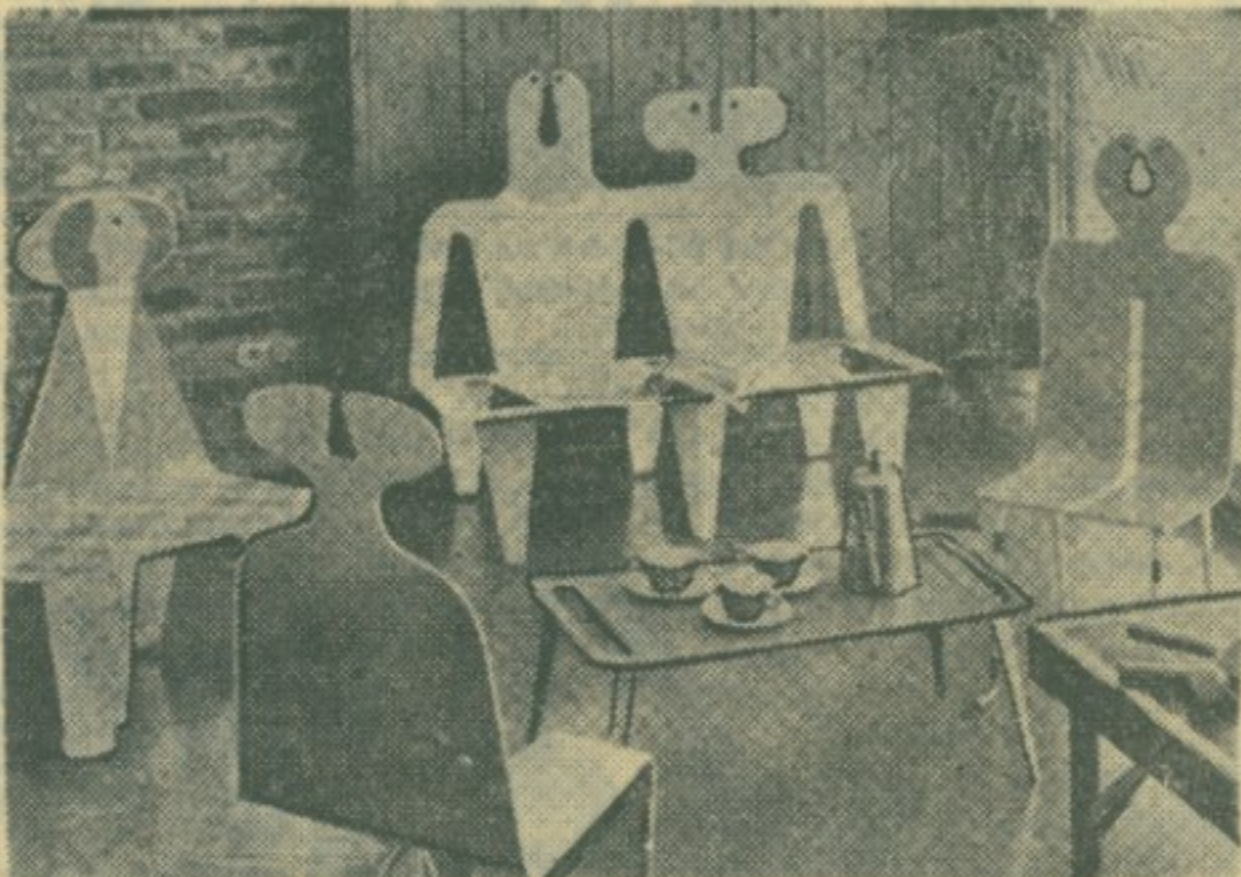
ЗЕМЉОРАДЊА обавезан предмет

Тридесет ученика једне школе у Штокхолму морали су ове године да уместо у седам стижу у школу у четврт до пет ујутру. Пре него што би у седам часова сели за до ручак морали су да помозу краве, да их отимаре и почиште шталу. Ови четрнаестогодишњи ученици су претходници нове васпитне методе за градску децу која намеравају да се посвете пољопривреди. Да би се настава што практичније изводила, у школи је уређен прави пољопривредни посед.

НА ВИСИНИ ОД 5.000 МЕТАРА

Каравански пут на Хималајима сада се преуређује. На пет хиљада метара висине ради 6.000 радника да би садашњи пут претворио у модеран аутомобилски друм. Један његов део од око 250 километара већ је предат саобраћају.

ЧУДНЕ алуминијумске Столице

Ако седите сами у соби у засад само експерименти али „друштву“ оваквих столица ће можда ускоро означити нешто се никад осетити усам време увођења алуминијума људи. Ове столице „људи“ су у индустрију намештаја.

НЕОБИЧНА КАРТОТЕКА

Пат Гловер, посредница за фотомоделе и манекене из Лондона, има вероватно најнеобичнију картотеку у свету: 2.637 слика младих девојка. Фотографије јој служе приликом стварања модела и изабарања манекена за иностране фирме које јој се обраћају за помоћ.

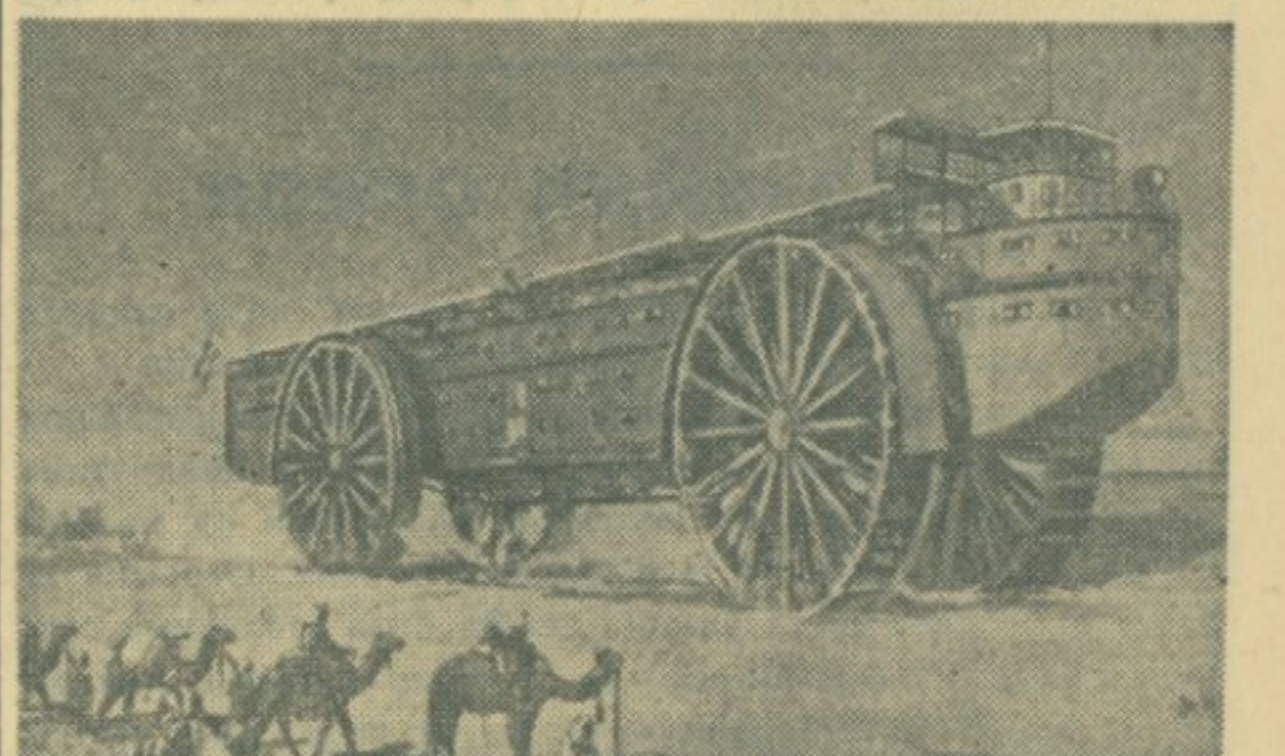
Биће јевтинија...

У већини земаља на свету, кажу стручњаци међународне организације за атомску енергију у Бечу, кроз двадесет година атомска енергија ће потпуно потиснути, због јевтиније цене, производњу електричне енергије у хидро централама и термоелектранама. Производња урана ће појевтинити а и једноставнији уређаји за атомске центре омогућиће и јевтинију производњу електрике

ПРЕ 30 ГОДИНА

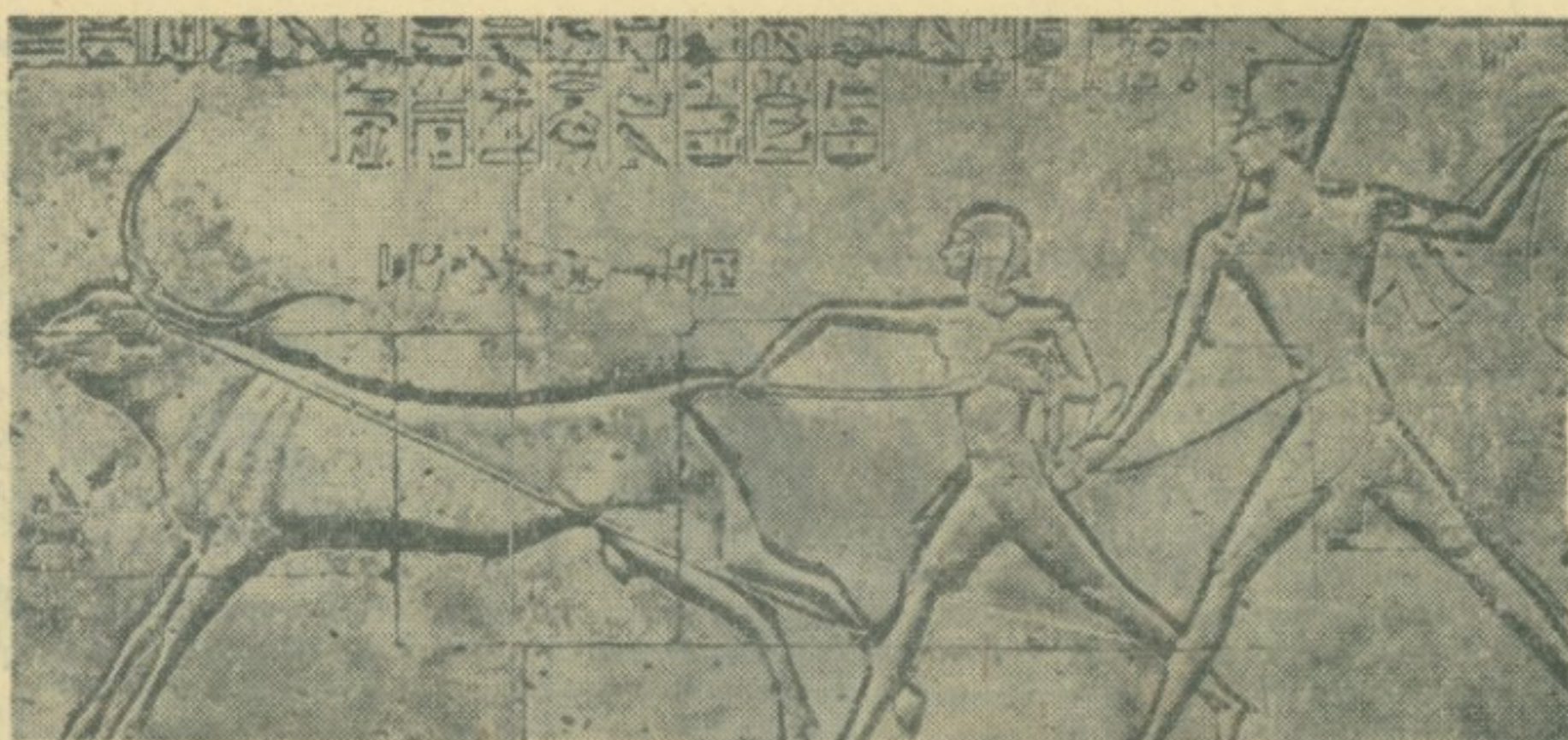
14. јула 1928. године француски часопис „Илистрасон“ објавио је слику и следећу вест о прављењу једног пустињског пароброда, према плановима немачких инжењера.

„Ово суперпревозно средство проћи ће кроз Сахару са 150 путника и 200 тона робе. „Брод“ са два дизел мотора од по 450 коњских снага биће дугачак 40 метара а 13 и по метара висок. Кретаће се на огромним точковима од 12 метара у пречнику. Нова врста транспорта кроз пустињске земље, пише даље „Илистрасон“, означава без сумње један од значајних преображаја до којих човечанство неминуовно долази“.

ГОРЕ С ЛЕВА НА ДЕСНО: ЧЕШЊАК, ИСПОД ЊЕГА КАШИКА ЗА КОЗМЕТИКУ, А ДО ЊИХ ВАКАРНО ОГЛЕДАЛО И САНДАЛЕ ОД ПАЛМОВОГ ЛИШЊА; ИЗНАД — САРКОФАГ У ТУТАН КАМОНОВОЈ ГРОБНИЦИ. ИСПОД — ПЕРИКА И САНДУК У КОМЕ СУ СТВАРИ ЗА ЖЕНЕ.

ФАРАОН ХВАТА БИКА

У ПОСЕТИ ЕГИПТУ РАМЗЕСА II

сељаци, феласи, који су обрађивали плодну земљу.

Мада су тешко састављали крај с крајем радници и занатлије су били ненадмашни мајстори. Право је чудо како су ти људи који су се хранили само хлебом и луком, са изванредном и истом прецизношћу правили чиноде и градили велике бродове од кедровог дрвета. Земљопоседници су таксама и давањима у природи давали ситне власнике, а јаз који је делио сељачке од привилегованих класа био је непрестив.

Египатски фараон је уживао углед божанства и уби-

свакодневни живот СТАРИХ ЕГИПЋАНА КАДА ЈЕ ЊИХОВА ЗЕМЉА БИЛА ПРВА СИЛА СВЕТА. — ФАРАОН ЈЕ МОРАО ЛАСОМ УХВАТИТИ ДИВЉЕГ БИКА. — ЗА ФАРАОНСКОМ ТРПЕЗОМ — НАЗДРАВЉАЊЕ МУМИЈАМА. — СПАВАЛО СЕ НА ЛЕВИМА ЛАВОВА. — ПЉАЧКАЊЕ ГРОБНИЦА КОЈЕ СУ БИЛЕ РАСКОШНИЈЕ УРЕЂЕНЕ ОД СТАНОВА, ПРЕТВОРИЛО СЕ У ПРАВИ ЗАНАТ. — МОДА У СТАРОМ ЕГИПТУ: МУШКАРЦИ СУ БИЛИ КИЦОШИ А ЖЕНЕ ВРЛО ЕЛЕГАНТНЕ.

трајали до дубоко у ноћ. Припремано је претежно говеће месо и то на хиљаде различитих начина. У изобиљу је било и дивљих и калемљених плодова, стотине литара изврсних вина и освежавајућих пића, медених, млечних и воћних сокова. Египћани су свим јелима додавали кремове и јако су волели слаткише и компоте. Младе слуге су приносиле послатице званицима које су седеле на теписима, причале и слушале музику. С времена на време истрчавале су играчице и играле уз звуке музике.

Фараон је при дочеку за-сипао госте комплиментима и бираним изразима. Сви су се трудили да буду весели и смејали се када би неко показујући на мумије које су стајале крај зидова наздрављао: „И ми ћемо једног дана бити овакви!“

Оргије и пијанке у приватним становима биле су честе док се на званичним пријемима дозвољавало само истакнутим личностима и војсковођама да пију. Да би се неутралисао мирис јела и пића ваздух је прочишћаван мирисима. У једном углу собе слушкиње су делиле нарочите мирисне помаде које су званици стављале на главу.

Уметници су били одлично плаћени а нарочито су високо цењени сликари, вајари, керамичари и мајстори занатлије. Египатски достојанственици су расипали новац на куповину намештаја, украса, сребра, тепиха, кипова од скупоценог дрвета и најфинијих оријенталних мириса да би украсили просторне просторије у којима ће стајати њихова мумија. Гробница је по правилу била раскошнија од стана у коме се живело.

Имућни грађани за владе Рамзеса II живели су на високој ноzi. У њиховим домовима су била купатила, помоћне просторије, свлачионице и гардеробе. Намештај позлаћен и предмети емајлирани. Наслоњаче и столице су имале ноге као у различитих животиња, постеље су се држале на лављим и крављим леђима, у орманима су се чували папируси или одело, рубље и намирнице. Безброј предмета служило је за улепшавање и тоалету: огледала, кремове, чешљеви и мирисне течности.

Куће Египћана су биле двоспратне, а послуга је живела у приземљу у собицама без светлости. Подједнако на гласу са својих лекарских и кухињских рецепата они су знали за бутер и милерам. Печене гуске и дивљач су представљали изврсна јела, риба се печла, кувала или сушила. Храна је служена за столом око кога су седели у кућани. Египћани су већ употребљавали виљушке, но-

пљачкање некропола постало право занимање многих вештих провалника. Нису могла ни проклетства исписана на зидовима упућена онима који се дрзну да скрнавље светињу загробног живота. Многобројне клопке, лавиринти и препреке требало је да заведу провалнике на стампутицу и онемогуће им приступ или их осакате.

У многим гробницама нађени су лешеве провалника ухваћених у клопке из којих се нису могли извући. Све то ипак није помагало и фараони су устројили нарочиту полицију за чување гробница. Савремени археолози су се изненађивали каквом су вештином опљачкане гробнице јер улазни путеви, клопке и врата су поново потпуно довођени у првобитни положај. Недавно су археолози у саркофагу једне гробнице која је изгледала нетакнута и чија ниједна брава није разваљена нашли изгубљани примерак „Тајмса“.

Египћани су били велики кицоши а њихове жене су

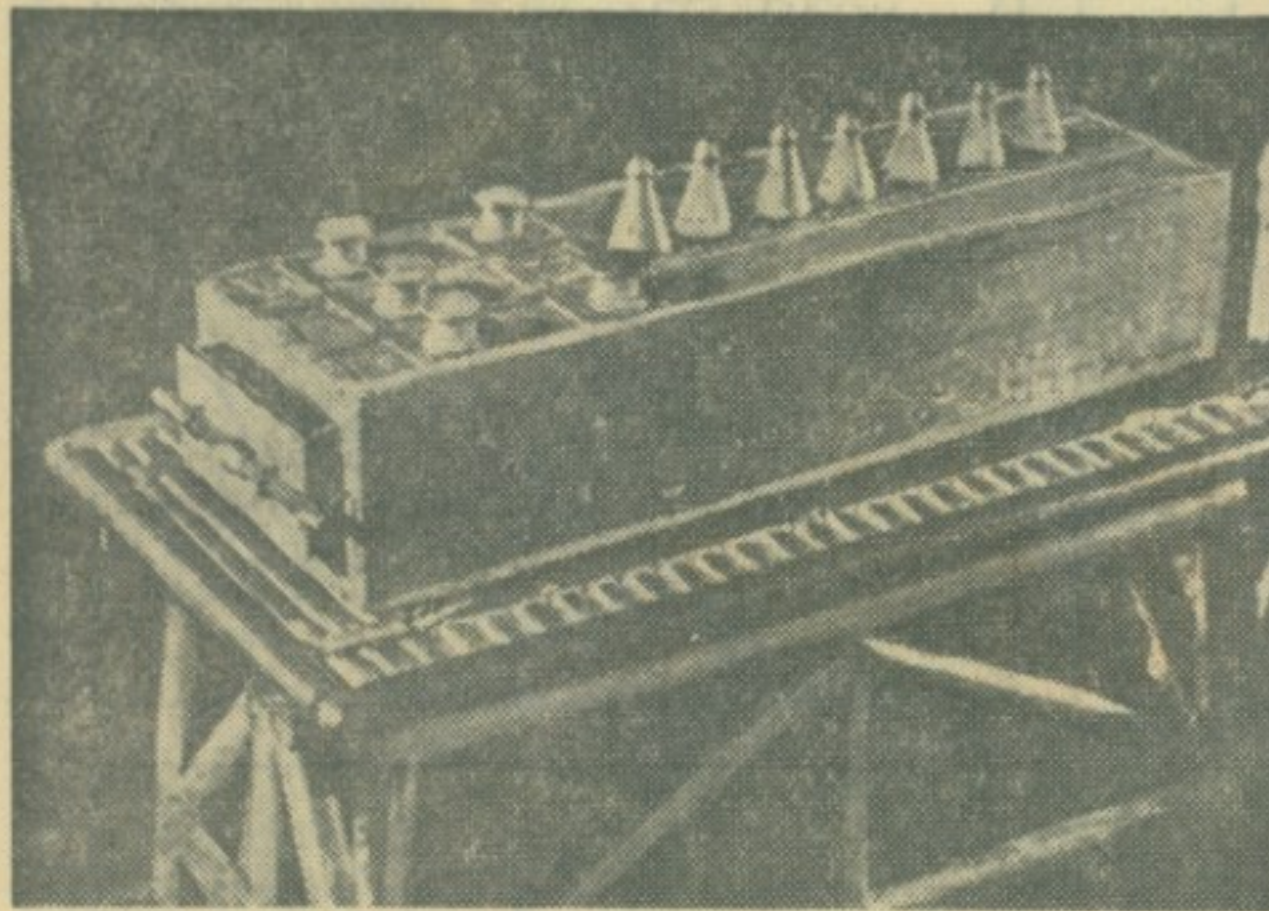
стварале моду. На древним папирусима су нађени лекарска рецепти који препоручују разне помаде за јачање косе, течности против ћелавости, воднице да седа коса поново добије своју боју, мирисе и разне друге помаде за негу капилара.

Мушкарци су се покривали тканинама тако да им је цео леви део груди остајао наг. Египатска мода зна за различите врсте сандала, лепезе, рукавице и огрлице. Мушкарци нису носили бркове и браду већ су били увек брижљиво обријани.

Поздравити фараона била је права вештина којом су се учили само најбоље васпитани младићи. Због тога су бахати и надмени скоројевићи који су се обогатили пљачком и трговином, просто беснели. „Угнути грудним кошом, обореним погледом, руку постављених дуж тела у висини колена и дланова окренутих према владару“ — требало се поклонити према правили које је увежбавано дуго док није изведено беспрекорно.

РЕКОНСТРУКЦИЈА ЈЕДНЕ ГРОБНИЦЕ.

ЕГИПАТСКИ ШАХ. САМО СУ СЕ ПЛЕМИЋИ БАВИЛИ РАЗЛИЧИМ ДРУШТВЕНИМ ИГРАМА.

Владао је 66 година у XIII веку пре наше ере судбином света. Тај човек звао се Рамзес II.

Већина земаља у Средоземљу и на Средњем истоку биле су потчињене Египту. У сенци фараонске круне обрзовао се хетитски блок који је непрестано одржавао атмосферу хладног рата. Рамзес је најзад са хетитским краљем Хатушиллом закључио уговор о миру и оженио се његовом ћерком.

Они Египћани који нису били ни богати, ни племићи, ни мајстори-уметници (уметнички дар обезбеђивао је привилегије племићког положаја) били су потлачени и слабо награђени радници. Не што боље, иако су и они били експлоатисани, живели су

рао све користи и приходе који су произлазили од тога положаја.

За ступање на престо услов је био ухватити дивљег бика ласом. То је захтевало изванредну физичку снагу, ловачку вештину и спремност у руковању оружјем. Фараон је, обријана темена и с перчином који му је падао на рамена, изводио своју мајсторију пред публиком. На глави је имао црвену круну Горњег и белу круну Доњег Египта а у рукама скиптар, бич и уже слично ласу. Хватање бика је дочекивано слављем. Гвоздена рука у кадифеној рукавици — то је била девиза свих фараона. У случају да не укроти бика и да његов живот буде угрожен, фараон је имао право да употреби оружје. Победа над биком представљала је доказ неприкосновене моћи суверена.

Пријемни су код владара

Подземни океан

Читав прави „подземни океан“ „слатке“ воде открили су ових дана швајцарски геолози у Западној Азији.

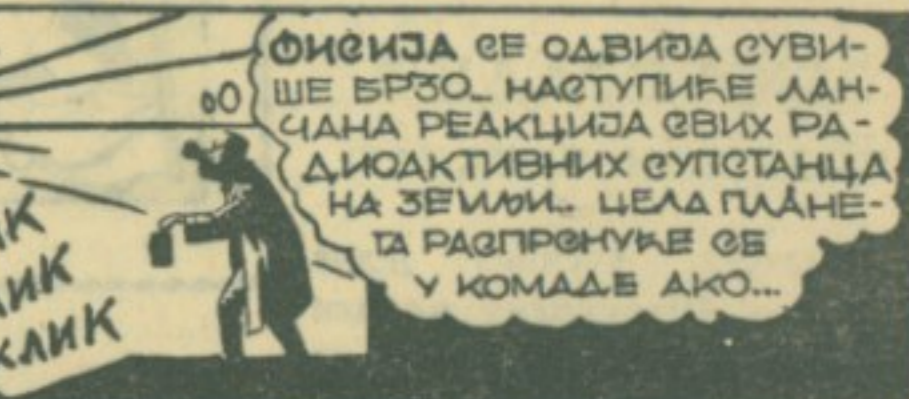
Уствари, то је огромна мрежа малих река и језера под земљом на пространству од преко 3 милиона квадратних километара. Температура ове воде на дубини од хиљаду метара износи плус 32 Целзијусова степена. Огромна област овог дела света чија је земља била столећима сува и необрадива могла би сада да се учини плодном. Још дубљим бушењем установљено је да је вода тамо топлија — око 90 степени, што би по писању московске „Правде“, омогућило загревање читавих градова који се ту буду подигли после овог значајног открића.

ЗАБОРАВЉЕНИ ЈЕЗИК ЗЕМЉЕ

ЗБОГ ПРЕДОСТРОЈНОСТИ, ЧИТАВ ПЕРОНАЛ ЈЕДНОГ АТОМСКОГ ЦЕНТРА БИО ДЕ СКАЉЕН У ВРЕМЕ КАД ЈЕ ШЕФ ИМАО ДА ПУСТИ У ПОГОН ЈЕДАН НОВ РЕАКТОР ГОДИНА: 19...

МАДА СВЕШТАН ТОГА ДА ЈЕ ОГУЂЕН НА ПРОПАСТ, ДОКТОР АЛБЕРТ ГРЕНТ ПОЈУРИО ЈЕ У КОНТРОЛНУ ОДАЈУ...

ВОЗЕКИ БЕЗОМЉУЧНОМ БРЗИНОМ НАУЧНИК ЈЕ СТИГАО У БАЗУ ЗА ЛАНЦИРАЊЕ ВАСИОНСКИХ РАКЕТА...

У КОНТРОЛНОМ ТОРЊУ...

Часовник који је мерио ВРЕМЕ и ХРАБРОСТ

Никад нећу заборавити др Брунинга и његову храброст. На једном острвцу у близини Сингапура, са њим и још 1050 заробљеника провео сам тешке дане.

Врло тихе нарави, углађен, благог гласа, доктор је за све нас постао симбол храбрости и самопоуздања. Живели смо као робови на малом „вражјем острву“ како смо ово проклето место називали. Банане, кокосове палме и шумарци каучуковог дрвета окружавали су наше бараке, али зидови бодљикаве жице уништавали су свако осећање лепоте.

Командант логора био је у то време један јапански поручник. Имао је неспиритно дугачке, мајмунске руке и увек искежано лице, због чега смо га звали „поручник-мајмун“. Живот у логору био је тежак јер за овог команданта ми нисмо били ратни заробљеници већ обични робови. Терали су нас да радимо на једном великом доку у близини сингапурске луке. Гладни, болесни од дизентерије, бери-берија и измучени грозницом, полунаги, радили смо по цео боговетни дан.

Др Брунинг је несебично помагао болесним и повређеним људима наоколо при руци није имао никакве хируршке инструменте, а у његовој малој апотеци се налазило свега неколико аспирина и кињина. За храну смо добијали само по прегршт куваног пиринча, тако да смо се ситематски испрљивали. Зато нам је понекад блага реч, овог ионако беспомоћног лекара долазила као мелем на рану. Једног дана он је отишао команданту логора и затражио витаминске пилуле за заробљенике. Поручник му се насмејао у лице.

— Ако желите да вам ови људи раде, морате дати лекове — рекао је др Брунинг. Мртваци не могу да зидају док.

Командант се љутио, али је најзад попустио и издао наређење да се „заробљеничком лекару“ даду тражени лекови.

Наше поштовање према њему било је огромно. То је примећивао и командант и зато је хтео да му се некако освети и понизи га пред нама.

Били смо се тога дана окупили у центру логора за време кратког предаха у несносној тропској врућини. Изненада се појавио командант логора и упути право према др Брунингу.

— Докторе, — рекао је злобно се смењени, — хоћете ли ми поклонити свој ручни сат? Сви смо знали да ако жели часовник, може једноставно да га сам скине са заробљеничких руке. Али он је од доктора затражио да му сат сам поклони.

— Не, — одлучно је одговорио др Брунинг.

Поручник се неспрметно трже. Његово искежано лице доби свиреп, животињски израз. Снажно удари по лицу

доктора и овај паде на земљу. Јапанац је наставио да га туче ногама.

— Дај сат! — понављао је непрекидно.

— Не, — тихо је одговарао

доктор бришући крв која му је текла из уста.

— Тражићу сутра опет, — узвикнуо је поручник, изненада се окренуо и отишао церећи се.

Из дана у дан се ова сцена понављала. Командант је по сваку цену хтео да сломије отпор и пркос овог заробљеника. Лице др Брунинга је постало од сиљних удараца избличена маса. Али ништа није показивало да се он колеба. Напротив, у његовим очима је још жешће пламтела одлучност да истраје.

Постао је наш симбол отпора према Јапанцима. И даље је редовно обилазио болеснике и старао се о њима, слушао њихово жадање и увек налазио речи утехе. Нико од нас није смео ни да се усуди да му каже: дајте свој часовник Јапанцу! Сваки пут кад бисмо на његовој руци угледали сат осећали смо обновљену наду и храброст. Доктор га је носио као медаљу и сви смо у њему баш то и гледали.

— Он мери време и храброст, — говорио нам је показујући свој часовник. — Ако бих га дао Јапанцу, остало би ми много времена да схватим да сам имао мало срчаности.

„Поручник мајмун“ постајао је све бешњи. Једног дана је испред стражарнице истукао доктора до бесвести. Када је с напором устао, командант је наредио:

— Заробљеник ће стајати овде до следећег јутра. Ако преда сат може да оде.

— Не, нећу дати часовник — рекао је доктор Брунинг.

— Даћеш, — повика поручник и оде у стражару задовољан унапред својим планом.

Доктор је остао непомичан и усправан као статуа. Ми смо га гледали из наших барака. Командант је то уставио и хтео: да видимо његове патње... и његово попуштање.

Било је три сата пре залаaska сунца. Може ли издржати тако укочен дванаест часова? Јапанац је био уверен да не може... а и ми такође.

Подигнуте главе доктор је стајао у ставу мирно без покрета иједног мишића. Тако

МАНДРАК и СНЕЖНИ ЧОВЕК

У ПОТРАЗИ ЗА СНЕЖНИМ ЧОВЕКОМ... МАНДРАК И ЊЕГОВА ГРУПА ЕТИЛИ СУ ДО СТАРОГ МАНASTИРА У ПОДНОЖЈУ ХИМАЛАЈА...

ОТИЋИ БЕМО ДО ЛАМЕ У МАНASTИР ДА ВИДИМО ШТА НАМ ОН МОЖЕ РЕЋИ О СНЕЖНОМ ЧОВЕКУ!

ЛАМА БАШ НИЈЕ БИО СРДАЧАН А ШТА ЈЕ ТО „МЕТОХКАНГМИ“ КА-ПЕТАНЕ? ТО ЗНАЧИ „СНЕЖНИ ЧОВЕК“ ПОСТОЈИ ЗА ЊЕГА И ДРУГИ НАЗИВ... „ЈЕТИ“

НА ВИСИНИ ОД 4600 МЕТАРА ПОДИГЛИ СУ ЛОГОР, А ЗАТИМ КРЕНУЛИ ДАЉЕ

ОВДЕ У БЛИЗИ НИ ВИДЕЛИ СМО ТРАГОВЕ... ПЕГИ НА ЈЕ ОДМАХ ИЗНАД НАС... КАКВА СУ ОВО ИСТУПЦЕЊА ИСПОД СНЕГА... КАМЕНЈЕ...?

је издржао један сат, а онда је пао на колена. Поручник је истрчао из стражаре и почео да га туче приморављујући га да се усправи и стане мирно.

— Дај часовник, — рекао је опет пружајући руку.

Доктор је махнуо главом. Јапанац је то поновио још двапут, а доктор је оба пута одбио.

Немоћни да му помогнемо посматрали смо ову потресну сцену.

— Да само издржи до мрака, — примети неко међу нама, — а онда би могао један од нас да отпузи и да заузме његово место.

Одмах се јавило више од двадесетак добровољаца. Сваки је знао да се излаже великој опасности у случају да поручник у току ноћи изађе из стражаре и открије превару. Али овај ризик била је мала награда за храброст и човечност др Брунинга.

Двојица заробљеника, Пиет и Роел, који су по висини и облику тела највише одговарали доктору издвојени су.

Месечина је обасипала цео крај када су се они тихо ишуњали из бараке. Са напетом пажњом посматрали смо их како припијени уза земљу, стопу по стопу, пузе преко прашњавог логорског круга, док нису стигли до ногу др Брунинга.

После годину дана били смо ослобођени. Доктор се вратио у Холандију са својим часовником.

Када се Пиет нагло усправио иза др Брунинга, доктор се муњевито спустио на земљу. Роел га је шчепало и почео са њим да пузи ка заробљеничким баракама. Крећући се педаљ по педаљ они су се приближавали и најзад доспели до наше бараке.

Одмах смо сакрили доктора и поставили стражу док је он мирно спавао. Пре сванућа смо га пробудили и он је отпузио поново до стражаре, на исти начин променио место и док је он остао да стоји, Пиет се опрезно дошуњао назад.

Када је свануо дан јапански командант је нашао др Брунинга како мирно стоји на истом месту. Часовник му се налазио на руци. Закрвављених очију тукао га је и рукама и ногама.

— Одведите га у бараку, — заурлао је, и два заробљеника узела су га под руке и одвукла онесвесног.

И следећих неколико дана поручник је стално тукао др Брунинга тражећи од њега сат. Али је овај увек упорно одбијао да му га да. Изненада, командант је био премештен, а нови се није интересовао за часовник др Брунинга.

После годину дана били смо ослобођени. Доктор се вратио у Холандију са својим часовником.

МЕТОХКАНГМИ ПОСТОЈИ... АЛИ, НАЈБИ ГА ЗНАЧИ СМРТ... ОДУСТАНИТЕ ОД ТРАЖЕЊА!

ПРИБЛИЖИЛИ СУ СЕ „КРОВУ СВЕТА“ ОКО ЊИХ ВЕЧНИ СНЕГ И ЛЕД...

НАСТАВИТЕ СЕ

Покрејне иошјеице

Зато што се потпетице на женским ципелама брзо абрају, више пута је предлагано да се употребљавају потпетице које би се у доњи део ципеле могле увући и извући помоћу патента, без интервенције обућара. Међутим, ниједан предлог се није прихватио зато што није био практичан. Недостаци су увек постојали — или је патент био сувише сложен или стављена потпетица није била довољно чврста у лежишту. Један француски проналазач тврди да је отклонио ове мане. Чак предлаже потпетицу са два лица за гажење. Пошто се доњи део искрза, потпетица се окрене, доњи део се увуче у ципелу а горњи, који се дотле у њој налазио, почиње да служи за гажење. Проналазачу је признато патентно право, али да ли ће се патент показати практичан — видеће се.

Једне вечери лета господњег 1640. један коњаник зауставио је свог коња пред крчмом „Зелена грачица“ у улици Бак у Паризу. У то далеко доба улица Бак била је обичан сокак некалдрмисан и без плочника за пешаке. Али, по својој животи могла би се мерити са данашњом улицом тога имена. Гомила шетача бучно је поздрављала мађионичаре и лакрдијаше, улице играчице тамне пути и дресере животиња.

Коњаник, младић од преко 20 година, везао је коња за гвоздену алку у зиду и ушао у крчму. Дочекала га је бука. Гости, углавном војници, нису пропуштали прилику да се нашале и насмеју на рачун провинцијалаца, а придошлица је просто мирисао на провинцију. Обрве су му се скупиле због оваквог дочека — што није прошло незапажено. Граја и поруге се удвостручише. Најгласнији међу њима био је висок момак, црне косе, мршав и усукан као сува шљива.

С руком на балчаку свог мача младић је кренуо право ка њему, али га је крчмар зграбио за руку. Подскочио је од изненађења а смех је постао још гласнији. У младом коњанику је све кључало од беса и кад му је још крчмар затражио да за месец дана унапред плати коначиште за себе и шталу за коња рекавши му да је Париз пун таквих гоља који верују да се у престоници може бесплатно живети и банчити, заша стрпљења се препунила.

Пре него што је крчмар успео да заврши реченицу, младић је, дрхтећи од беса, жукао свој мач и његов врх ставио крчмару под грло. Крчмар је престашио крикнуо.

— Хеј, младићу! — зачуо се у то један громки глас. — Оставите на миру газду Онореа и пре него што покажете своју умешност на сиротом мајстору роштиља, укрстите свој мач с једним витезом.

Младић се жустро окрете и нађе се лице у лице са својим новим противником. Био је то овај високи ђаво који му се најгласније смејао. Али, још пре него што је подигао свој мач, младић се нашао без оружја. Високи витез поново прсну у смех видећи збуњено лице свог противника.

П Р И Ч А

ВЕЛИКОМ МУСКЕТАРУ

— Не плачите, младићу — рече му весело. — Прави Гаскоњац никад не треба да се стиди ако га победи неко ко је још већи Гаскоњац од њега. Убришите сузе и дођите да испијете врч вина са мном и мојим пријатељима. Дозволите да се представим: витез Арман д'Силег д'Атос д'Отевиј.

КАДЕТ ИЗ ГАСКОЊЕ

Младићу се у једном врати пољуљана сигурност, па се и он насмеја и елегантно скинувши свој шешир рече:

— Зовем се Шарл д'Бац — Кастелм, витез од Артањана.

Шарл д'Бац-Кастелм, витез а касније гроф од Артањана био је најмлађи син једне осиромашене племићке породице из Гаскоње. Од времена краља Анрија IV на париским двору било је много Гаскоњаца. Неки од њих су заузимали на двору добре положаје и били у могућности да помогну својим земљацима. Као и други кадети, Шарл д'Бац-Кастелм, кога ћемо у будуће звати д'Артањан јер је под тим именом постао познат будућим генерацијама, напустио је породицу кад је имао 20 година да би ступио у краљеву војску. Наоружан са два стара породична ма-

ча, кренуо је на пут на коњу који би пре пристајао уз какве таљиге. Путовао је дуго, коначни најчешће под ведрим небом. Као и многи други његови земљаци, д'Артањан је рачунао на подршку капетана од Травила или Тревиле, свог даљег рођака, који је био познат као заштитник кадета. Капетан краљевих мускетара, најелитније војске у краљевини, Тревил је помогао младим дошљацима из провинције да се снађу у престоници.

Уз његову помоћ д'Артањан је био примљен у француску гарду у звању кадета. Међутим, од кадетске плате

млади човек није могао честито ни да се најде. Тревил му је због тога потражио и нашао заштитника: кардинала Мазарена, првог министра и најмоћнијег човека у краљевини. Кардинал се баш није могао назвати издашним човеком али је знао да добре услуге може тражити и добити само од добро храњених људи. Захваљујући томе Шарл д'Бац-Кастелм, будући гроф од Артањана, није у Паризу умро од глади.

КОД „СРЕБРНЕ РУКАВИЦЕ“

За два месеца стекао је пријатеље: Арман д'Силег д'Атос д'Отевиј и његови другови — мускетари Изак д'Порто и Анри д'Арамиц постали су нераздвајиви са д'Артањаном. Младићу јудном славе тренуно ништа више није било потребно.

Једна афера која је на двору узвртала много прашине помогла је д'Артањану да се истакне и почне да прави каријеру. Млади кадет лутао је једног дана по вашару Сен Жермен уживајући у његовом шаренилу кад га је неко гуруну и нестало у гомли. Као на сваком вашару, и то је био сеникеса. Кадет се машино руком да опица своју, али ње већ није било. Не сумњајући ни тренутка да

од једне крвне болести изазване колибацилом. За 16 година болести, издржала је 606 трансфузија крви и 506 операција, а сада покушавају да је лече новим леком неког руског лекара, да би је поштедели 507. операције. Недавно је у 75. години напрасно умро у Карентоару у Бретањи неки Пјер Маје. Рођен је без руку, без ногу и без доњег дела тела. Имао је само главу и грудни кош. Као беба био је тежак свега 600 грама, а као одрастао био дуг 58 см и тежак 18 килограма.

РОЂЕНДАНСКИ ПОКЛОН

Најоригиналнији поклон који је дански атомиста и носилац Нобелове награде Нилс Бор добио недавно за свој 75. рођендан био је велик цак пун шибца. Поклон су му предали млади научници који су код њега на специјализацији. Као и већина професора и научника, и Нилс Бор је страховито расејан. Он је страстан пушач на лулу и у својој расејаности никад не зна где је затурио кутују са шибцама. Његови млади сарадници снабдели су га шибцама све до идућег рођендана.

Као законетке...

Бивши посластичар из Франкфурта Вилхелм Клајн са својих 55 година требало је за последњих 18 година, по рачуну лекара, да умре најмање сто пута. За то време он је у 1450 трансфузија дао равно 600 литара крви. Досадашња медицинска искуства кажу да један нормалан давалац крви може сваких 6—8 недеља да да по 300 кубних сантиметара крви. Вилхелм Клајн је у том погледу феномен. Његова се крв обнови неверо-

ватно брзо. Организам је тако надохнабује да је он напустио свој занат и живи од давања крви. Живи потпуно нормалним животом, много времена проводи у природи, узима редовно само три порција хране дневно и после сваке трансфузије попије по једну боцу црног вина.

Запањујућу отпорност показао је Американац Михаел Малој: подносио је сву по-

кварену храну, чак и покрвене конзерве, пио без последица метилалкохол и подвргавао се без муке најтежим напорима. Доживљавао је и преживљавао разна чудна јер је члан чикашког подземља и противничка банда покушавала је на разне начине да му дође главе. Само, све је остало без успеха и Малој је живео догод није дошла смрт сама: једног дана се напио и хтео да се освежи у лавору хладне воде, али се оклизнуо, пао лицем у воду, изгубио свест и — удавно си.

Шеф лекара неурохируршке клинике у Берлину забележио је разне случајеве операција на мозгу. За неколико пацијената каже да им је извађена цела половина мозга, а после операције на њима се није примећивала никаква промена, нити су

ЛАКА И ЛЕПРШАВА

Лака и лепршава али не брза француска народна игра са краја 16. века зове се гавота. Доцније она је постала омиљена на забавама на двору, а у 19 веку опет се повукла у народ, где се задржала и до данас међу Баскима у Бретањи и Прованси. У 18. веку гавоте је за позоришно извођење писао Жан Батист Лијли, творца француске опере, Жан Филип Рамо и Хендл, а за инструменталну музику Јохан Себастијан Бах и нарочито клавесен Франсоа Купрен. У трећем ставу своје Класичне симфоније модерну стилизацију гавоте дао је Аким Прокофјев, руски композитор.

му је непознати извукао кесу, кадет је журнуо да га тражи. Свраћао се у све крчме редом и најазад је спазио бегуница како улази у гостионицу „Срећна рукавица“. Док се у њему кувало од србе, ушао је за њим и угледао га у друштву шесторице људи чији се изглед не би могао назвати пристojним. С руком на балчаку мача д'Артањан је пришао непознатој који, задубљен у разговор са својим друговима није ни приметио његов улазак.

— Зовем се д'Артањан. Ви сте узели моју кесу.

Незнанац слеже раменима и одговори с досадом.

— Ја сам витез Бремонд, вама на служби, и од вас нисам узео ништа.

Д'Артањан није устукнуо. — Више сам него сигуран да сте је узели и ја ћу вас пробурзити, кукавица.

Витез Бремонд извуче свој мач и насру на младог Гаскоњаца, а за њим и његови другови.

Д'Артањан, притешњен са свих страна, спретно се бранио делећи ударце на све стране и мачем и другом, слободном руком око које је обавио своју капу да је заштити од удараца противника. Али, шта може сам човек против седморице?

У том тренутку у гостионицу бануше три човека. Била су то тројица д'Артањанових пријатеља. Атос д'Отевиј, Изак д'Порто и Анри д'Арамиц. Прозлазили су туда случајно а у гостионицу их је привукао звекет мачева. Бремондови другови устукнули су мало, али повици онога који им је изгледа био старешина, натерали су их поново у борбу. Леђима окренути зиду, четири пријатеља су се срчано борили. Најпре су одбијали нападе, а затим су и сами прешли у напад. Двојица од противника већ су лежала на поду кад се Атос, прескочивши један сто, бацнио усред нападача. Тај потез је био фаталан. Уверен да је избацио из борбе једног од противника, окренуо му је леђа да би се обрачунао с другим. Рањеник се међутим придигао стежући у руци мач. Д'Артањан крикну:

— Атосе, пази се!

Атос се окрете, али сувише касно. Противников мач погодио је циљ и велики мускетар сруши се на под.

Тројица другова, луди од беса, насруше на противнике. Д'Артањан је првим ударцем оборио Бремонда, док су остали, видећи свог старешину савладаног, побегли главом без обзира.

Тројица пријатеља надвише се над Атосовим телом, али велики мускетар Арман д'Силег д'Атос д'Отевиј био је мртав. Рањени Бремонд, тешко уздишући, даде тада знак д'Артањану да му приђе. Кадет послуша, а његов противник рече му шапатом.

— Умрећу. Али пре тога желим нешто да вам поверим. У унутрашњем џепу мог копорана наћи ћете свежак важних папира које сам имао да пренесем у Енглеску за рачун краљевих и кардиналових непријатеља. Узмите их и однесите их кардиналу. Од њих зависи спас Француске. Рачунам на вас и нека ми опросте издају. Вашу кесу нисам узео...

С тим речима Бремонд издахну. После два дана Мазарен позва д'Артањана.

— Господине д'Артањану, краљ ће бити упознат са услугом коју сте нам учинили. Од сутра сте мускетарски поручник.

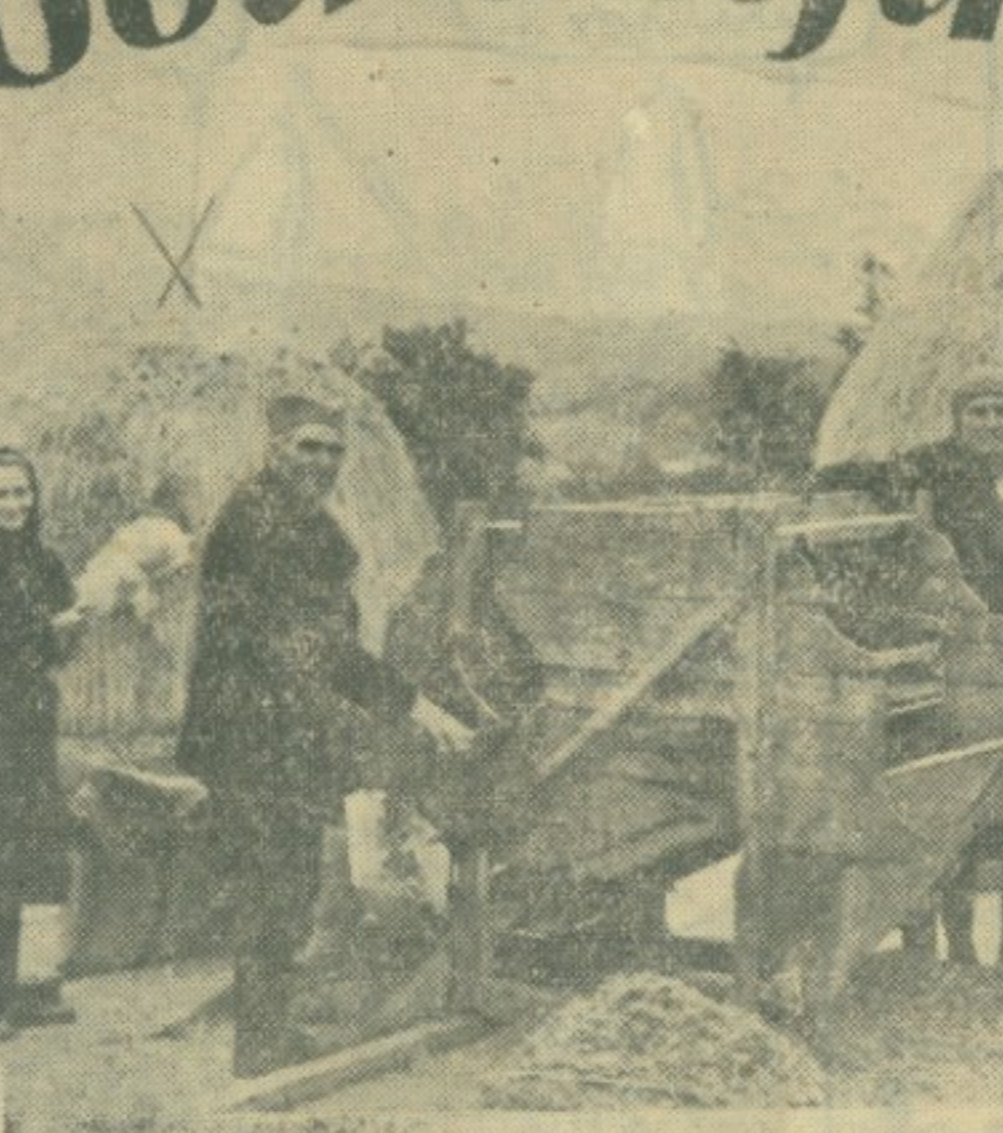
Пре него што је млади кадет успео да му шта да одговори, Мазарен додаде:

— Ваша срећа је осигурана. Очекује вас лепа каријера.

Мазарен није говорио у празно и д'Артањан би се у војној хијерархији без сумње високо попео да није 1673. године погинуо при опсади Маестриша. Био је у то време капетан мускетара и већ осам месеци гувернер града Лила.

Изак д'Порто и Анри д'Арамиц, Порто и Арамиц из чувеног романа „Три мускетара“, били су већ одавно мртви.

Нови Видици

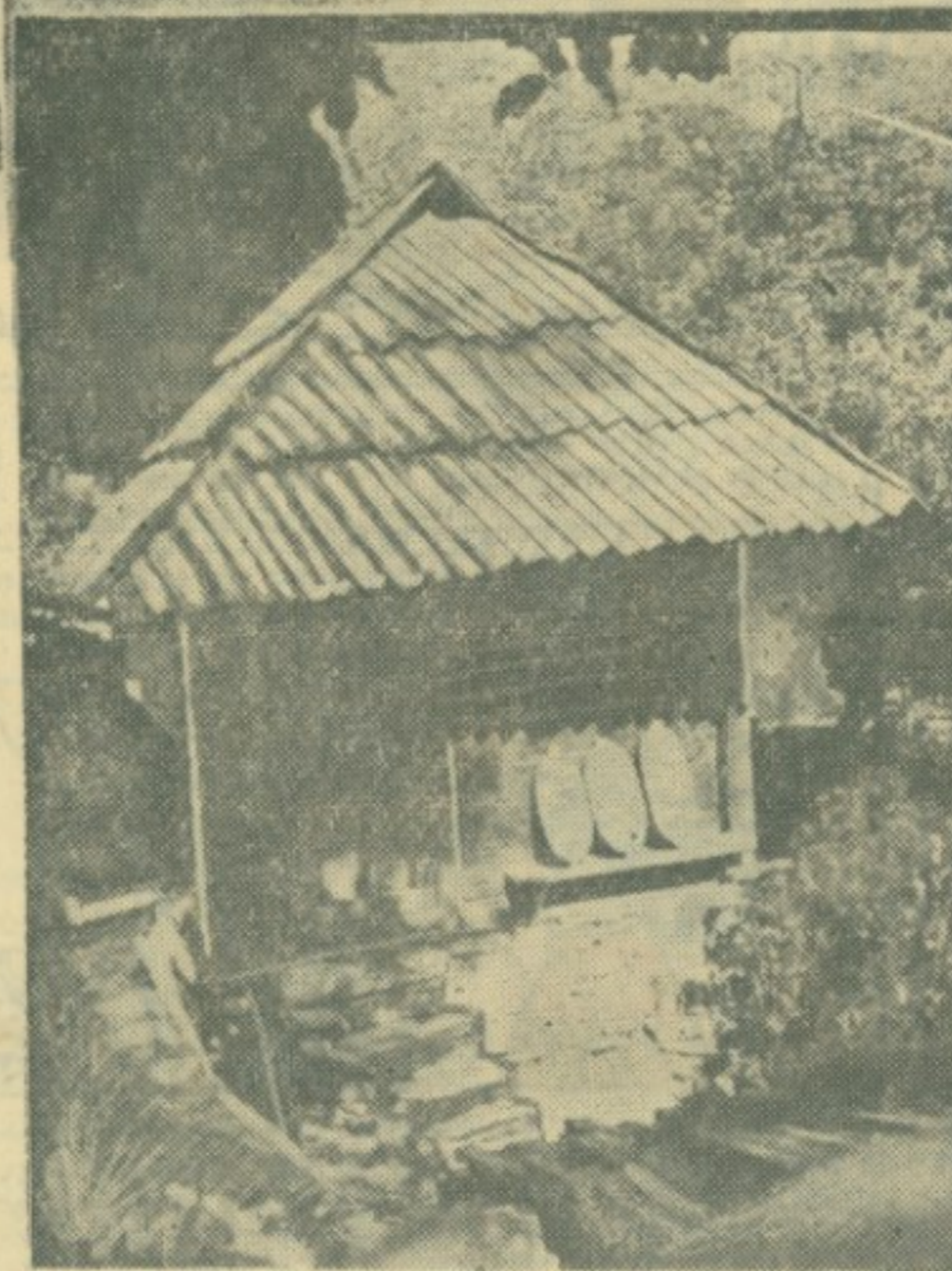
И у најзабитнијим крајевима као и у развијенијим врше се промене у начину привређивања и животу људи, само што су оне у првима спорије а у другима далеко брже. Могућности напредовања условљене су привредним особинама краја као и његовом удаљеношћу од саобраћајних линија. Али, основно је да се у привређивању све више живи рад употпуњује коришћењем нових помоћних средстава и механизације.

Од навике да се у кругу породице обављају ситни послови прелази се на шира удруживања. Уместо људског напора и сточних запрега долазе моторизоване машине. Прелази се на виши степен производње у коме једно лице у пољопривреди не ради више само за себе и још два непољопривредна становника, већ се сада из вишкова рада обезбеђују издвајања разних врста производа за десетине других људи на другим пословима — у индустрији и другде.

Промене те врсте олакшавају рад и онима који се баве пословима у разним гранама пољопривреде. Све већи општи напредак у земљи упоредо са развитком и порастом производње и индустрије омогућује и људима у крајевима удаљеним од света, од градских и индустријских средишта да живе и боље и лакше.

Све ово доводи до разних промена — до већег броја оних који са села долазе у градове, али и у животу оних који остају на селу. На овим сликама се приказује стари, заостали начин привређивања, сада сасвим споредни, у обављању дневних сезонских послова. Уколико и данас становници неких крајева припремају резану грађу помоћу велике тештере то је само због тешких саобраћајних прилика које не дозвољавају да одвезу балване из својих забрана до електричних стругара које се налазе на десетак километара далеко од њиховог села.

Жито се веје на старој дрвеној ветрењачи још само на њивама које су високо у планини. Прави се рачун без рачуна — чини се да је то јефтиније него да се исти посао обави модерном вршалицом на свега коју

И СТАРО

стотину метара даље. Храна се припрема печењем брава на ражњу да би се олакшао посао домаћици у време када се окуља већи број помоћника претходно задужених исто тако позајмљивањем радне снаге код суседа на моби при кошењу на планинским ливадама.

Од старих начина привређивања у потпуности се једино одржава у планинским подручјима прерада млека. Ово нарочито зато што се скупљањем кајмака са разливеног млека у карлицама он продаје и тако појевтињује произведени сир за сопствену потрошњу.

Омладина на селу из своје ношње је сасвим изба-

цла одећу од материјала и предива који се израђују на примитивним преслицама и разбојима у кући. То још користе само старији који се не могу ослободити извесних навика и обзира. Брвнаре се замењују виданим зградама од печене опеке. Са том променом настају и нове потребе и жеље. Људи се удружују и заједнички искоришћују падове планинских бујица да изграде мале електричне централе од којих разводе електрично осветљење до својих кућа.

Многа наша села добила су своја имена по врсти неких својих производа. Има села са именом Ражана или Ржана по врсти производа, односно ражи; Јабуково или Шљивовик по воћу. Исто тако, опет, неке врсте жита добиле су имена по месту одакле потичу: Круњик из Старог Влаха и Лимац по реци Лиму крај које је сејана. Сада за та имена која су одраз старих начина производње и живота у селима, настају нова мерила вредности.

Није више редак случај да се у овим селима на Рудну или селима на Родочелу у новосаграђеним кућама од тврдог материјала нађе по једна или више соба веома укусно опремљених домаћим намештајем и рукостворицама — разним билимовима и везовима. Собе се преко лета издају људима из градских насеља који траже планински мир. И на тај начин се обезбеђују приходи који су једнаки добити од производње са какве њиве у планини.

У беспућним крајевима то ствара нове могућности привређивања. Лепоте краја и интересантности које су се очувале у начину привређивања, постају нарочита атракција за туристе. Сналажљивији мештани почињу да припремају и храну за њих — печење са ражња или кајмак непосредно убран из карлице у млеку. На тај начин уновчавањем остатака своје заосталости стварају услове да се приближе животу у градским насељима а да људе из густо насељених средишта привуку у своје планине.

Радио-патуљак

Рудолф Сукху из Џорџтауна, у Британској Гвијани, тврди да је начинио најмањи радио-апарат који је икад изишао из руке једног радио-аматера. Четири оваква апарата могу да стану у празну кутију од цигарета. Апарат има батерију и два транзистора, као и минијатурну слушалицу.

ЗАТО ШТО ЈЕ МЛАДА...

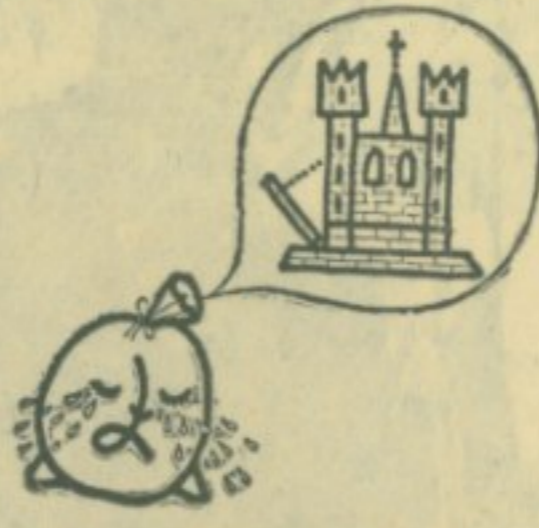
Јане Седерквист, 15-огодишња шведска гимназисткиња која је на римској Олимпијади у пливању на 400 метара освојила сребрну медаљу, у домовини је убрзо по повратку побољшала свој рекорд на 4,52,2 минута. И поред тога она ће у школском пливачком такмичењу учествовати само на стази од 50 метара а не и на 400, јер је — према шведским правилима о такмичењима — још сувише млада.

ЈЕДНА ТИТУЛА

Далеки Исток одувек је био чувен са великом церемонијалом, китњастих фраза, поздравом, добродошлица и по опширним титулама високих достојанственика. У модернизованим азијским државама овладао је савременији поглед али негде су, као у краљевини Тајланд, титуле остале на снази. Као пример може да послужи звање тајландског владара. После његовог имена и презимена — Фумифон Адулет — ређају се следеће ознаке: „Највиши бојански владар, велика снага државе, неупоредива сила, највећи у краљевству, управљач сувереног народа, владар Сијама, врховни заштитник, владар...“

ЗАМАК НА ПАПИРУ

Да би попунио своју увек празну благајну, енглески краљ Чарлс II прикупио је од својих поданика новац за грађење једног замка који уствари уопште није ни намеравао да гради. Он је чак тај непостојећи замак давао појединим богатим поданицима под најам и за то узимао лепу пару. Догађало се то у 17 веку.

Занимљиво је, међутим, да је енглеска влада током многих година исплаћивала краљевској породици одређену своту за „одржавање замка у исправном стању“ иако је чистава Енглеска знала да овај замак постоји само на папиру. Ова „традиција“ задржала се све до данас.

НИЈЕ ИМ ПРИЈАЛО...

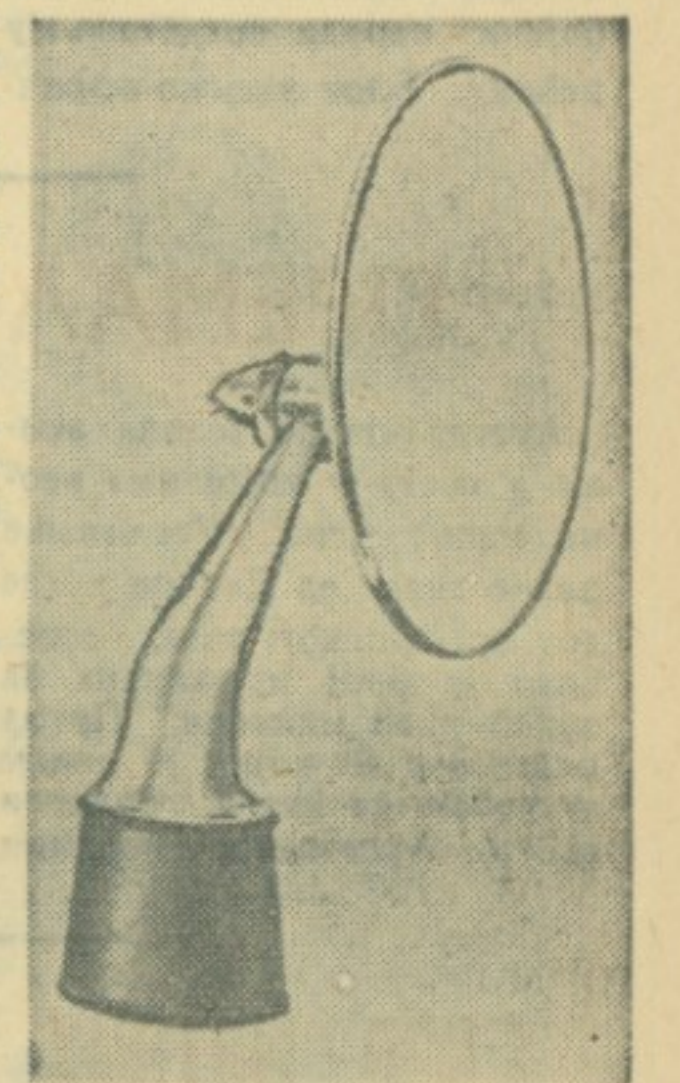
Мирни живот са обезбеђеним дневним оброцима ма колико да је угодан, није пријао двома фокама које су спокојно и лењо пловиле по свом базену у лондонском зоолошком врту. То лико су се угојиле и отромиле да сад морају помоћу нарочитог апарата да буду подвргнуте кури мршављења. С великом забринутешћу пратили су чувари како се витка тела Сиде и Мили, тако су фоке добиле име, све више заобљавају. Али, они нису били забринути само због лепог изгледа ових окретних животиња, већ и због њиховог здравља. После саветовања са стручњацима било је одлучено да се неизоставно нешто предузме да би фоке поново постале витке и окретне.

Уместо да се угојеним фокама њихови дневни оброци морске рибе једноставно баце у базен, пронађен је зајед електрични апарат за „дељење риба“. Рибе се причврсте за један држач који „трчи“ по шини постављеној дуж спољашњих ивица ба-

зена. Кад се укључи струја, апарат великом брзином „трчи“ око базена, а за њим у стопу пливају фоке да би се дочепаале хране. На тај начин оне су приморане да сваког дана одређеном брзином препливају потребан број километара. Кад пливања буде доста, чувар притисне на једно дугме, апарат успори брзину и Сиде и Мили могу да ухвате свој оброк риба. Ова принудна гимнастика већ је показала добре резултате: фоке су почеле да мршаве.

У слободи фоке су приморане да лове живе рибе, а да би до њих дошле морају много да пливају. У зоолошким вртovima није мо-

гућно хранити их живом морском рибом, тако да се оне временом олеће и пошто се недовољно крећу губе своју витку линију, еластичност и елегантан изглед.

ОГЛЕДАЛО-АНТЕНА

Једна британска фирма изнела је недавно на тржиште крилно огледало за аутомобиле које је истовремено и радио-антена. Од обичног огледала на аутомобилима, ово се разликује само по „огрлицу“ за ублажавање потреса која се налази између основе огледала и аутомобилског крила. Судећи по првим успесима, огледало-антена потпуно ће потиснути садашње „бич“ антене.

СИЛОМ ОДВЕДЕН

ПРЕМА РОМАНУ Р.Л. СТИВЕНСОНА

ЦРВЕНОКАПУТАШИ ОБАЗРЕЛИ СУ СЕ ЗА ЧУДНИМ ПАРОМ...

ШТА ЈЕ ЛОК? ТАЈ ЧОВЕК... И ДЕЧАК...

ЈЕДАН ВЕЛИК... И ЈЕДАН МАЛИ... КАЗАЛИ СУ...

ЈОШ САМО МАЛО ДЕЧАКЕ...

ДОК СУ ИМ СРЦА УЗБУЂЕНО ТУКАЛА АЛЕН И ДАВИД ПРОШЛИ СУ КРАЈ СТРАКАРА...

ДА НИСУ ТО ОНА ДВОЈИЦА ЗА КОЈИМА ЈЕ ОБЈАВЉЕНА ПОТЕРНИЦА?

ХА'ТИ СЕ НЕ БИ УСУДИЛИ ДА СЕ ОВАКО БЕЗБРИЖНО ШЕТАЈУ ИСПРЕД НАШЕГ НОСА! НЕ! НИСУ ТО ПТИЧИЦЕ КОЈЕ ТРАЖИМО!

УБРСО СУ СТИГЛИ У ГРАД...

УСПЕЛИ СМО! ОПЕТ СМО СЛОБОДНИ!

ДА СЛОБОДАН СМ... СЛОБОДАН ДА СРЕДИМ СВОЈЕ РАЧУНЕ СА СТРИЦОМ!

ДАВИД ЈЕ НАПРЕ ПОТРАЖИО ПРИЈАТЕЉА СВОГ ОЦА, АДВОКАТА РЕНКИ ЛОРА И ИСПРИЧАО МУ КАКО ЈЕ БИО СИЛОМ ОДВЕДЕН...

СВИРЕТО ЈЕ ТО И СТРАНО. ДА' НЕГЕ ВАМ БИТИ ЛАКО ДА ДОБИЈЕТЕ НАТРАГ СВОЈЕ ИМАЊЕ!

ЈЕДИНА НАША НАДА ЈЕ ДА ВАШ СТРИЦ ЕБЕНЗЕР ПРИЗНА ОТМИЦУ ПРЕД СВЕДОЦИМА... А ТО МИ НЕ МОЖЕМО ПОСТИГАТИ!

МОЖДА МИ НЕ МОЖЕМО... ДА' ЈА ЗНАМ НЕКОГ КОЈИ МОЖЕ... ТО ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉ АЛЕН БРЕК СТЪУАРТ!

И ТАКО СУ, ТЕ НОГИ, ДВА ЧОВЕКА И ДЕЧАК КРЕНУЛИ ПРЕМА СУМОРНОЈ КУЉИ ШОС.

НЕОБИЧАН РАТ

У градињу Хемдену, у америчкој савезној држави Мејну, већ више година води се огорчен рат. На једној страни налазе се ватрогасци, путари, шумари, полицијске снаге и читава општинска управа, а на другој — једна колонија даброви.

Рат је почео у мају 1959. године. На пет километара изван града даброви су саградили брану испред засвођеног одводног канала кроз који испод аутостраде „Кенан“ протиче једна речница. Река се због тога разлила и потопила део аутопута и њиве с једне и друге стране пута. Једна екипа радника за одржавање путева била је послана да разори брану. Даброви су је истог дана поново саградили. Радници су је опет разрушили. Десет дана узастопце они су рушили брану, а даброви би је преко ноћи опет саградили.

Једанаестог дана вођа екипе за одржавање путева отишао је председнику општине и признао да је побеђен. Задатак је тада поверен општинском шумару. Једне ноћи шумар се прикрао брани и преко ње пребацио неколико шаторских крила натопљених петролејом. Наиме, стручњаци за даброве тврде да ове животиње не подносе мирис петролеја и да не могу да опстану у његовој близини. Сутрадан изјутра шумар је на своје огромно запрепашћење ви део да су даброви шаторска крила мајсторски уградили у своју брану. Идуће ноћи поставио је три челичне клопке за хватање даброви. Шумара је изјутра очекивало ново непријатно изненађење: две клопке даброви су „конфисковали“ да појачају своју брану, а трећа је била празна. Проклињући закон који забрањује лов на даброве ватреним оружјем, шумар је поставио три нове челичне клопке... још три... па још три... и сваке ноћи даброви су их присвајали и уграђивали у брану која је од тога постајала све чвршћа, као да је од армираног бетона.

Најзад је у помоћ позван шеф полиције. Три дана касније он је свечано објавио да је питање даброви скину-

то е дневног реда: он и један стручњак за експлозиве разорили су динамитом брану и „сравнили је са земљом“. Председник општине и градски оци одвели су се да својим очима виде чудо али — само да би нашли брану већ упола изграђену. Међутим, динамит је толико разорио околно земљиште да је морала доћи ватрогасна бригада да очисти пут.

Шеф полиције није губио веру у „динамитски метод“. Експлозије су одјекивале сваке ноћи, сваког јутра су ватрогасци чистили пут и канал, а даброви су вредно зачепљавали рупе у својој брани.

Четвороногим неимарима досадило је најзад ово бескрајно натезање с људима: своју брану преселили су у сам свод канала где се динамит не може употребити а да се не оазнесе и пут изнад ње.

Главни штаб за борбу против даброви одржао је „ратни савет“. Један од главних „стратега“ у овом необичном рату предложио је да се брана разруши — само не динамитом — и да свака грана и граница уграђена у њу покупи рукама и спали. На тај начин даброви ће бити принуђени да крену и потраже нов грађевински материјал. На свим прилазима до шума треба тада поставити клопке и у њих похватати даброве. План је прихваћен и спроведен. Крајем јула 1959. године, председник општине победоносно је објавио да је читава дабровска колонија похваћена и пресељена далеко у неку забачену и дивљу област.

Градски оци уживали су у својој победи — до почетка октобра када је примећена колонија младих даброви који су се вратили и настанили у истим водама одакле су њихови очеви били протерани. Млади даброви расли су брзо, али је још брже расла њихова брана коју су спремали за наступајућу зиму. Следећег пролећа рат се наставио. Прошло је и лето, наступила је јесен, а брана и даље стоји. Оно што људи разруше, даброви оправе и дани тако пролазе. Општинска управа почела је да се колеба и све је склониле томе да прихвати савет многих својих добронамерних грађана: „Зашто не напустимо тај део пута и пренесемо га дабровима, а ми себи изградимо нов?“

ОБОЈЕНЕ УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ

На следећем заседању Уједињених нација појавиле се још 15 нових чланова. Изузев Кипра, то ће све бити земље са подручја Африке. Стицањем независности многе земље Азије и Африке су постале чланице Уједињених нација, тако да такозвани „обојени“ народи представљају већину. Блок азијско-африч-

ких земаља има 43 члана према 29 колико их је имао пре годину-две. Број западних земаља износи сада 25, а на јужноамеричке земље отпада 19 држава. Укупно ће се на предстојећем заседању окупити 97 држава док их је на првом генералном заседању Уједињених нација одржаном 1946. године било 51.

ПРЕМАЛО ЖЕНА

Аустралија је једина земља у свету у којој има веома мало жена. Усељавање радне снаге из Европе после другог светског рата, повећало је број мушкараца за преко пола милиона. Према подацима до којих је дошла аустралијска влада, бракови се у Аустралији већином склапају без претходног познанства. Младе девојке из Италије, Грчке и Шпаније, најчешће склапају бракове са досељеницима у Аустралији. Пре него што дођу оне се упознају са обичајима, исхраном и навикама које владају на овом континенту.

6.000 МРТВИХ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ

За првих шест месеци ове године у Западној Немачкој је било 420.558 саобраћајних несрећа у којима је 5.939 људи изгубило живот док је 191.008 њих повређено. У односу на прошлу годину, за исти временски период број несрећа се повећао за 10 процената а број мртвих готово за 6 процената.

УСКОРО

Маска од газе коју употребљавају лекари, нарочито хирурзи, ускоро ће бити замењена новом врстом пластичне материје коју су пронашли два америчка лекара. Нова маска много је ефикаснија и боље штити од стафилокока.

ВОЈСКОВОЂА ПРОТИВ РАТА

Атињани су желели да поведу рат против Филипа Македонског. Међутим, војсковођа Фокион био је против рата. Народ је гуњао и многи Атињани јавно су га називали кукавицом. Један Атињанин га једном запита: — Шта би морало да се догоди па да и ти будеш за рат? Фокион одговори смећећи се: — Младићи би морали да буду пристојни, добро васпитани и морални, богаташи би морали да мисле на сиромашне, а државници да имају чисте руке.

ре више деценија инжењер Зергел је изложио пројект преграђивања Средоземног мора помоћу великих брана код Гибралтара и Галипоља. Притицање воде из Атлантика и Црног мора би се обуставило а испаравањем у току 50 година ниво Средоземног мора би се спустио за око 80—100 м, јер му реке дају далеко мању количину воде од оне која испари. Остварење овог пројекта је било толико примамљиво да је дуго одушевљавало писце научно-популарних чланака.

Зергелов план је одбачен

Одстрањивање атлантских и црноморских вода изазвало би спуштање нивоа Средоземног мора за 1,65 м годишње. За неколико деценија Средоземно море би постало 80—100 м ниже од нивоа Атлантика и Црног мора. Тада би поред бране код Гибралтара и Галипоља биле саграђене две огромне хидроцентрале. Њихове турбине, покретане водом Атлантског океана и Црног мора, са падом од око 100 м колико би износила разлика између њихових нивоа, произвеле би огромне количине електричне енергије. Ниво Средоземног мора не би се повишавао, јер би се изједначило притицање воде од река и количина која пролази кроз турбине хидроцентрала са укупним испаравањем на његовој површини.

Снижавањем нивоа Средоземног мора смањила би се осетно његова површина. Дно северног Јадранског мора претворило би се у муљевито-пешчану равницу. Венеција, Трст, Ријека и друге луке северног Јадрана остале би удаљене 200 км од обале мора, а луке на Средоземљу по неколико десетина километара док би се ове „попеле“ на око 100 м изнад нивоа. Значи, сви велики лучки градови били би одвојени од мора а постојећи објекти у њима остали би ван употребе. То би трајало не годину, две или деценију, него веома дуго. За то време море би се све више повлачило и удаљавало од лука и садашњих великих градова.

Шта значи за један лучки град одвајање од мора показује случај града Ефеса. У античко доба он је био велика лука, а сада је од мора удаљен око 20 км и претворен у рушевине. Његови дивни кејови, саграђени од великих квадратних плоча, откривени су у наносима које је донела река Мали Мендерес. Већ је више од 1.000 година како Ефес нема никакве ве-

СПРЦ ВЕЛИКА ПРОЈЕКТА

Снижавањем нивоа Средоземног мора за 100 м. — Вештачко море у срцу Африке. — Сибирско море — два пута веће од Јадранског!

зе са морем. Његово опадање и пропаст нису изазвали толико ратовима, колико „наступањем копна“ а повлачењем мора, због чега је Ефес изгубио преимућства лучког града. То није усамљен случај. Сетимо се да је Адријана, сада мали италијански град, удаљен 24 км од мора, пре 2.500 година била напредан лучки град на Јадрану. Почетком наше ере Равена је такође била морска лука, а сада је само мањи град удаљен 8 км од обале Јадрана.

Слична судбина је претрпела недавно Смирни и Солуну. Реке које су се уливале у близини њихових лука, Мали Мендерес и Вардар, уносили су велику количину наноса и претиле да заспу улазе у луке. Због тога су и Мали Мендерес и Вардар скренути каналима и сада се уливају на местима где не угрожавају просперитет Смирне и Солуна. Може се тек замислити какав би хаос настао у лучким градовима остварењем Зергеловог пројекта, и-

ако је он предвиђао да те градове повеже са Средоземним морем помоћу пловних канала са низом бродских устава.

Па ипак, још већа опасност би претрпела многим насељима од појачаног рада вулкана. До овога би свакако дошло јер би снижавањем нивоа Средоземног мора за 100 метара ослабио притисак слоја воде на Земљину кору.

Због ових недостатака и опасности које би се могле очекивати пројект Зергела није остварен иако је технички изводљив. У новембру 1957 године настали су се у Минхену чланови друштва „Атлантроп“, присталице остваривања Зергеловог пројекта, размотрили га и — коначно одбацили.

Велико вештачко море у Централној Африци

Река Конго носи огромну количину воде — просечно 7 пута више него Дунав изводно од Београда. У близини ушћа, на дужини око 100 км, Конго се усекао у чврсте кристалне стене. Када би се на том месту Конго преградио огромном браном, спречило би се отицање његове воде и она би се излила у конгоански басен. На тај начин би се створило велико вештачко море у срцу Африке а његове воде би добродошле за производњу огромних количина енергије.

Још смелије идеје износе творци другог пројекта: врло високу брану и издизање нивоа таквог мора на толику висину да би његова вода потекла према северу ка језе-

ру Чад, а можда чак и кроз Сахару, стварајући на тај начин „други Нил“. Овај пројект није без основа. Па ипак, његовим остваривањем био би потопљен басен средњег Конга — богат не само скупocenим дрветом, него и многим рудима чија се експлоатација повећава из године у годину. С обзиром на развук рударства и индустрије у том рејону, можда ће се једног дана, у догледној будућности, овај пројект са економског гледишта показати неприхватљив, јер би користи од његовог остваривања биле мање него штета и изазвана потапањем рудника, фабрика и насеља, постојећих и будућих, као и многих плантажа на том подручју.

Са гледишта енергетске привреде Африке таква пројект није неопходан, јер је о-

вај континент богат водним снагама. Много је правилније поступно искоришћавање афричких река: Нила са великим језерима из којих он истиче, Замбезе са њеним водопадом највећим на свету по количини воде који се сурвава низ отсек стене — у дубину од 120 м, Нијагаре и других великих водотока. Највеће могућности пружа сам Конго, који на поменутом сектору пред ушћем има читав низ брзака и слапова са укупним падом воде од 100 м. На том месту биће изграђена најјача хидроелектрична централа на свету — са снагом од око 35 милиона киловата и годишњом производњом електричне енергије око 240 милијарди киловат-часова што је 20—24 пута више од будуће Бердапске хидроцентрале на Дунаву.

Пројект инжењера Давидова

Трећи велики пројект предвиђа стварање огромног вештачког мора у западном Сибиру. Реку Об требало би преградити великом браном изводно од ушћа Иртиша, његове највеће притоке. Зауостављене воде створиле би вештачко море — два пута веће од Јадранског. Његове воде би потекле на југ и делимично утицале у Аралско језеро, а из њега у Каспијско језеро.

Пројект „првог Сибирског мора“ биће приведен у дело за најмање 20 година јер је потребно претходно извођење обимних земљаних радова. Он ће обезбедити водом Туркменску степу и друге сушне рејоне на око 25 милиона хектара, омогућити производњу великих количина електричне енергије и водни транспорт између Западног Сибира и Каспијског језера.

После „првог Сибирског мора“ требало би приступити остварењу „другог Сибирског мора“. Предвиђено је подизање велике бране преко реке Јенисеја изводно од ушћа његове притоке Поткамене Тунгуске. И ово вештачко море било би по површини двапут веће од Јадранског а било би у вези са првим. На тај начин створила би се директна веза водним путем од Лењинграда до Волге, Каспијског, Аралског језера и „првог Сибирског мора“ до Балкалског језера, а касније, преко Амуре, и једног канала до Владивостока.

Остварењем пројекта Давидова омогућило би се рационално искоришћавање вода великих сибирских река Оба и Јенисеја, које сада бескорисно теку у Северни ледени океан. Воде великих мора у Сибиру утицале и на ублажење климе, чиме ће се осетно изменити и његова природа.

БИОСКОПСКЕ „ПАЛАТЕ“

Упоредо са усавршавањем квалитета филмова, морали су се побољшати и услови за гледање. Некадашњи биоскопи за „пет пара“ уступили су место великим биоскопима — које су називали палатама. Око 1920. године отпочело се са грађењем великих биоскопских дворана, као и посебних грађевина за биоскопе. То је била ера „биоскопских палата“. Снимање филмова није више била авантура већ крупан посао који је доносио добре приходе.

МАНЕ

И поред тога што је у филмовима постојала фабула, и у техници снимања постигнут приличан напредак, филм је остао „нем“ читавих двадесет година. Акције и дијалози били су публици објашњавани подтекстом, „титловима“, који су пројектовани прво на пуном платну засебно, а затим уз слике. Наравно таква техника је убијала драматичност филма. Ефекат је био умањен и глумци су морали више да се ослањају на пантомиму и да многе ствари глумом прикажу, чак на претеран начин, само да би успоставили контакт са публиком.

ЗВУЧНИ ФИЛМОВИ

ЕКСПЕРИМЕНТИ

Едисон је већ био почео да експериментира са звучним филмовима али без успеха. Двадесетих година и други су покушали да нешто учине на том пољу. Први напредак у том смеру био је грамофон који је свирао одговарајућу музику док се филм у дворани приказивао. Звук грамофона био је преко звучника преношен у салу.

ПРВИ ЗВУЧНИ ФИЛМОВИ

Године 1926. први филм који је „говорио“ преко грамофона био је приказан у Њујорку. Тај се филм звао „Дон Жуан“ а главну улогу је играо Џон Баримур. Иако је премијера привукла велики број гледалаца, филм није доживео успех. Било је сасвим немогуће звук грамофона синхронизовати са приказивањем филма. Другим речима дешавало се да грамофон не прати тачно радњу која се одвијала на платну.

(Наставиће се)

БИТКА

У ДОЛИНИ РАЂЕНО КОЛЕНУ

Мајор Вајт Сид је наредио да предаду и све своје оружје. На гомили се нашло десетак старих пушака, али бели командант није био задовољан таквим ратним пленом.

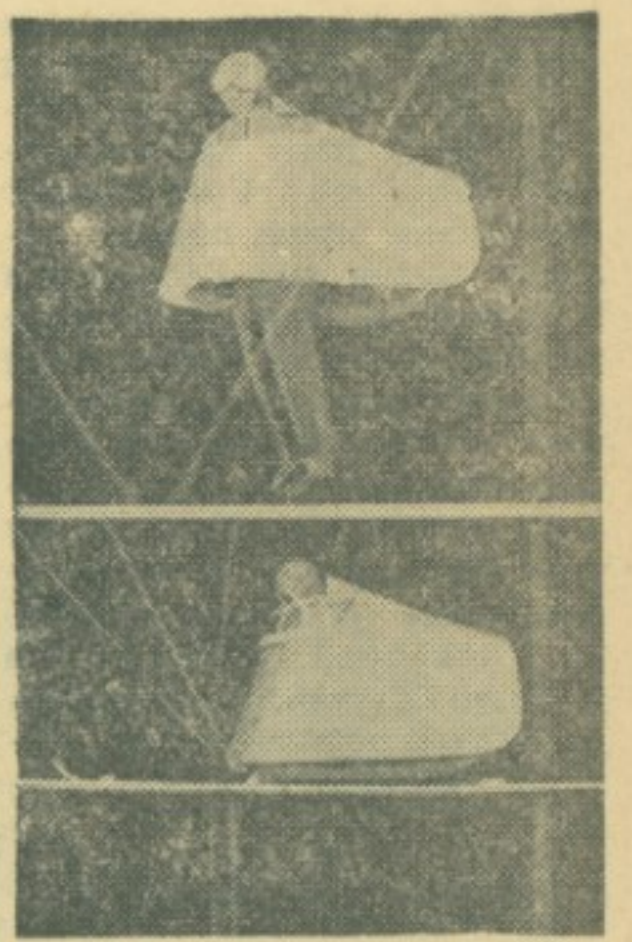
— Претражите индијанске шаторе — наредио је својим војницима — и изнесите све оружје које тамо нађете.

Док су коњаници уз повике претраживали шаторе један Индијанац, рођак Велике Ноге и племенски врач Жута Птица, кориали су натмурене ратнике, подсећајући их на „вео духа“ који ће их у борби штитити од њихових метака.

У овако заоштрајеној ситуацији дошло је до пуцња. Ко је први опалио и зашто, нико не зна, али одмах после тога коњаници су отворили убијачну ватру. Индијанци су имали скривено оружје. Појединци су покушавали да се докопају раније предатих пушака, које су већ чували бели војници. За кратко време битка се распламсала. И на једној и на другој страни губици су били тешки. Погинуло је 60 коњаника.

А онда се све смирило. Пре стао је отпор Индијанаца. Али коњаници су наставили да пуцају. Топовске гранате падале су у долину и палиле шаторе. Свега неколико Индијанаца успело је да побегне.

Данас, један камени споменик као обелиск, стоји над заједничком гробницом више од 200 Сиукс Индијанаца погинулих у бици у долини Рањено колена. Остао је као спомен на храбре ратнике пале у одбрани своје земље.

Путници у свемир?

Ово није одећа путника за свемир него одело италијанских смучара који у њему покушавају да премаше светски рекорд у брзини и потуку аустриске смучаре и њихов рекорд од преко 160 км на сат. На јужним падинама Матерхорна италијански смучари у огртачима од дур-алуминијума труде се да постигну што већу брзину. Овде престаје спорт и почиње игра за смрћу.

НЕОБИЧНО АУТОРСКО ПРАВО

Недавно је у Великој Британији једна званична комисија предложила да се ауторско право призна сваком цвечару који пронађе неку нову врсту цвећа. Онда је изражено мишљење да такође ауторско право треба признати и повртарима, уколико дођу до нових врста поврћа.

Једног тмурног и хладног децембарског дана 1890. године у држави Јужна Дакота, у замрзлој и снегом покривеној долини, кроз коју протиче поток Рањено колена, назван тако по својој увек црвеној боји воде, одиграла се последња велика битка између америчких Индијанаца и белаца.

Више од 200 година индијанска племена су храбро бранила своја ловишта од белих колонизатора. Непосредан узрок који је Индијанце довео у ову долину било је убиство једног старог и мудрог човека који се звао Бик Који Седи. Четрнаест година раније овај поглавица је предводио своје ратнике у поход који је уништио коњицу пуковника Џорџа Амстронга Кастера. После овога знао је да бели људи неће бирати средства да му се освете макар за то употребили злато опљачкано са његове територије, „ватрену воду“, или пушке. Зато је пребегав у Канаду, али се годину дана доцније вратио. Влада САД му је гарантовала живот и безбедност личности. Борбе између индијанских племена и белаца биле су све ређе и Индијанци су се све више повлачили у дубину својих ловишта.

Раније слободне прерије храбрих Сиукс Индијанаца пружале су жалосну слику. Свуда су се видели мртви буфали које су бели ловци без милости таманили. Духови су били узбуђени, и у таквој атмосфери довољна је била само једна варница да дође до експлозије.

И та искра је дошла од Војке врача из племена Пелута, који је на врху једне планине у Невади за време помрачења сунца имао привиђење и изјавио:

— Велики Ловац долази на земљу да обнови Стари запад и да протера беле људе. Прерије ће као некад опет оживети и њиховим простран

ством ће опет журити крда јелена, лососа, буфала...

Када се сазнало за ово, талас фанатичног братства преплавио је сва племена раније завађених Индијанаца. Створен је читав ритуал „игре духа“ којом су Индијанци, пуни вере да ће им се вратити њихове прерије, поздрављали долазак Великог Ловца. Разне приче кружиле су племенима: када поћу у борбу болесници ће оздравити, индијанске ратнике штићиће један дуг вео — „кошуља духа“ који ће у току борбе враћати испалењу пушчану танад на беле војнике.

Војне власти у утврђењима и насељеници који су живели у граничним областима Индијанаца били су упозорени на опасност коју ритуално-ратничке игре изазивају код Индијанаца. Одељење рата је издало генералу Нелсону А. Нилу, који је био војни командант подручја где су живели Сиукси, једно поверљиво наређење да смири духове Индијанаца. Уверен да постоји само један начин да прекине са овим ритуалом и тако спречи откопавање ратне секире, генерал је одлучио да затвори поглавицу Бика Који Седи.

Славни ловац Буфало Бил, који је уживао велике симпатије Индијанаца понудио се да сам оде и доведе поглавицу. Али командант једне тврђаве, Џејмс Мак Лафлин, није хтео да прихвати његову помоћ јер га је сматрао за „индијанског човека“, већ је одредио једно одељење од 43 војника да у сред ноћи, на препад, зароби Бика Који Седи.

Неколико војника ушуњало се у његов вигвам. Не слутећи ништа стари човек је мирно спавао. Пошто су му саопштили да је заробљен, поглавица је сео на ивицу своје постеле и бунован трљао очи. Војници су га грубо приморали да устане и пође са њима. Он је пристао и почео да се полако обла-

чи. Када су изашли напоље Бик Који Седи љутило је са себе одгурнуо руке стражара.

ДВА ГРАДИТЕЉА

У Атини је требало да се подигне једна велика јавна зграда. За њено подизање натецала су се два градитеља.

На једном скупу који је имао да одлучи коме ће се поверити грађење, један од градитеља се први јавио за реч и стао да хвали себе и своју градитељску вештину тврдећи да ће он дати Атини најлепшу и најбољу зграду.

Кад је он завршио, иступи пред народ други градитељ и рече:

— Ја ћу и градити онако како је говорник пре мене обћавао.

Грађење је било поверено другом немару.

Фрижидер у аутомобилу

Мали покретни фрижидер од само 12 кг може се поставити у задњи део аутомобила или у моторни чамац. Фрижидер ради на принципу апсорпције а струју добија од батерије аутомобила. Кад је напољу температура 35 степе ни у фрижидеру је 7.

Нове канте за смеће

Градски одбор Париза, забринут због велике буке у самом граду, решио је да се набаве нове канте за смеће направљене од материје која не ствара буку. Најпре се помишљало на пластичне материје, али оне имају ману да су врло мало отпорне на ударе и да пуцају на хладноћи.

Американци које мучи исти проблем, направили су канте од специјалне вештачке материје. Ове нове канте су лакше за чишћење од металних, не рђају и не мењају облик. Испитивања су показала да су оне отпорне и кад стоје у снегу и на температури од -23°.

Да ли знате?

23 кофера

Амерички пијаниста и добитник награде Чајковског ван Клиберн напуштајући Москву на путу за САД, понео је са собом 23 кофера пуна поклона.

Идеалан отварач конзерви

У Западној Немачкој је расписан конкурс са наградом од 5.000 марака проналазачу идеалног отварача конзерви. Он мора тако да буде конструисан да отвара све врсте кутија. Досада су предложена 230 модела.

Мелем

Совјетски ветеринар Евгеније Конков је направио један мелем против опекотина који се може лако произвести и без помоћи стручњака. Мешавина меда и уља из јетре бакалара, има извршне терапеутске особине. Конков је почео са опитима на животињама, али је ускоро открио да су резултати још бољи код људи. Нарочито, неколико минута после стављања веома јак бол изазван опекотином ишчезава. Руска фармацеутска индустрија се спрема да производи навелико овај мелем. Разуме се, пре стављања не треба заборавити да се опечено место охлади. Свежа вода је у овом случају ефикаснија од ваздуха. Треба одмах скинути и прегрејано одело које и само може да продуби опекотину. Ова испитивања су вршена у лабораторији над животињама.

ТРАДИЦИЈА

И ПОРЕД ТОГА ШТО ПОСТАЈУ АМЕРИКАНЦИ, ЦРВЕНОКОШЦИ НЕ ЗАБОРАВЉАЈУ СТАРЕ ОБИЧАЈЕ ПРЕДАКА. НА СЛИЦИ СЕ ВИДИ РИТУАЛНА ИГРА СА СЕКИРОМ У РУЦИ

Кашика — вага

Пластичне материје су омогућиле једној француској фирми да направи кашику — вагу са бројчаником на коме може да се директно чита сама тежина материје којом је посуда напуњена. Захваљујући једном механизму на овој кашици прецизно може да се измери до 200 грама течности или чврсте материје. Ова пластика не оксидише а отпорна је према већини обичних раствора.

Аеродром на Алпима

Предузеће за међународни саобраћај у Швајцарској намерава да подигне први аеродром на глечерима. Намењен је специјално лицима која долазе зими у Швајцарску на смучање. Биће подигнут на 3.000 метара висине на Канфлерон глечеру на Алпима у близини Женевског језера. Аеродром и зимски спортски центар крај Женевског језера биће повезани жичаром.

„Банка“ хормона

На Универзитету у Калифорнији постоји „банка“ хормона. Хормони, које банци уступе поједини грађани, служе лекарима у терапеутске сврхе.

Жене су у већини

На предстојећим изборима за председника републике у Америци први пут ће прићи кутији за гласање више жена него мушкараца. Јер према 52,378.000 мушких стоје 55,661.000 женских гласова.

Димљење меса у стану

У ову пушницу може стати 5 кг меса или рибе. Преко електричних цеви стави се иверје ораха које ствара дим а изнад тога је на решеткама месо.

4.000.000 година

У Совјетском Савезу су палеонтолози пронашли фосиле копитара који су живели пре 4 милиона година. Окамењени зуби копитара су ископани крај Арапског мора, док су исто толико старе кости пронађене у Казахстану. Према мишљењу научника, кости и зуби припадају претку нашег данашњег коња.

Добри трговци

Да су Јапанци веома вредни и добри трговци то је позната чињеница, а ово потврђује и један пример са летовишних Олимпијских игара. Готово сви предмети који су продавани у Олимпијском селу у Риму имали су један дискретан знак свога порекла — „Маде ин Јапан“ што значи произведено у Јапану. Овај натпис је био и на флашама на којима је стајало „правни шкотски виски“.

Водоравно: 1) место у Словенији; 6) болест настала услед недостатка витамина В; у исхрани; 9) град у Француској; 9) врста женског гласа; 11) звучна сигнална справа; 14) два сугласника; 15) домаћа животиња; 16) слово латинице; 17) место у Далмацији; 19) узвик; 20) мера за површину; 21) познати завод код Ниша; 22) хемијски знак за калај; 23) врста паса; 25) коњ; 26) река у СССР; 27) скраћеница за својеручно; 29) други ти нарт; 32) место у Шведској; 33) река у Немачкој; 34) старогрчки град; 37) трака.

Усправно: 1) аутомобилска трка; 2) хемијски знак за алуминијум; 3) кристалан љускав шећер; 4) самогласник и сугласник; 5) шаховска фигура; 6) ас, шампион; 7) грчки лирски песник из Митилене на Лезбу; 8) скандинавско божанство; 10) пустиња у Индији; 12) агент, убојца; 13) врста першуна; 18) индустријска биљка; 19) јединица рада у физици; 21) река у Француској; 22) почетак трке; 23) место на истоименом језеру у Македонији; 24) сипња; 25) страво женско име; 29) хемијски знак за диним; 28) стара српска престоница; 30) стари шпански новац; 31) лева притока Дунава; 35) негација; 36) два сугласника.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) спа; 4) ему; 7) граматика; 10) лек; 11) три; 12) ум; 13) кеб; 15) ид; 16) каса; 18) Рона; 20) Пер; 21) Ена; 22) фарса; 25) Тот; 27) ата; 29) бок; 31) фармација; 34) еп; 35) ине; 36) ки; 37) ринг; 39) Осор; 41) Ана; 42) ето.

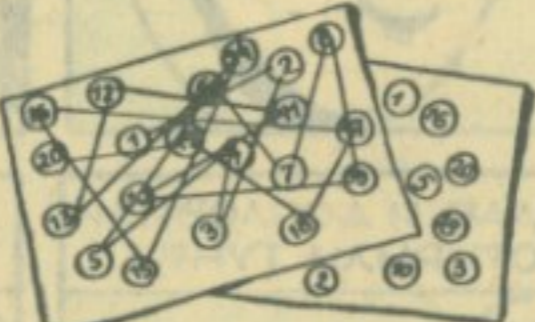
Усправно: 1) Сремац; 2) пак; 3) ам; 4) ет; 5) мит; 6) Украина; 7) Глуз; 8) але; 9) „Аида“; 13) карат; 14) брест; 17) сеф; 19) она; 23) роман; 24) штапин; 26) бојкот; 27) афера; 28) ар; 29) би; 30) Канро; 32) миг; 33) цео; 38) на; 40) се.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ШАЛА СА ДОМИНАМА

Петар каже Томи: — Побеђај домине у једну лутачку змију, али да увек буде исти број ошаци један до другог. Видећеш да ће се један крај завршавати са два, а други са пет. Тома је врло неповерљив и почиње да ређа домине. И заиста: на једном крају змије лежи два, а на другом пет! Петар је претходно, кришом укљонио домину са 2/5. Да је издвојио домину са 3/4, онда би змија имала на крајевима 3 и 4 и он би онда то и тврдио. Не смеју се узимати домине са istim бројем, дакле 2/2, 4/4.

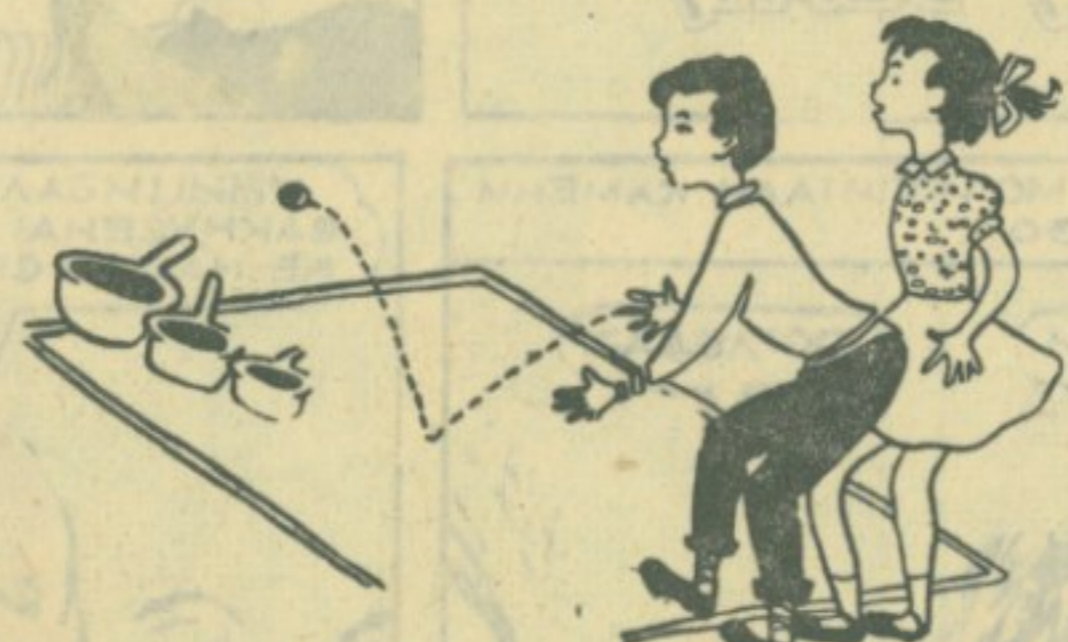
»ВЕЗАНО«

Два играча уписују бројеве од 1 до 28 на свом листу картице. Бројеви не треба да иду уобичајеним редом, али морају да буду читљиви, зато је најбоље ако се око сваког броја нацрта један мали круг. Листове картице међусобно променити. Игра се састоји у томе што ћете повлачити линије од 1 до 2, па онда од 2 до 3 и тако све до броја 28. Пошто бројеви леже на картици потпуно без реда, то није тако просто као што изгледа. Чим је један од играча завршио, он викне: „везано“. То значи да је он добио. Али ако његов партнер привидом провере установи да је погрешно у повлачењу линија онда је он победник.

ЛОПТА КОЈА СКАЧЕ

Узмите три било каква суда и поставите их један за другим. Упртите линију старта на три метра од њих и покушајте да вам лопта после

првог отскока ускочи у један од судова. Сваки играч има право да тои кица. Први суд важи један поен, други два поена а трећи три. Ако један играч од првог бацања погоди трећи суд додају му се још три поена. Да би се игра добила потребно је стећи 30 поена. У почетку игре сваки играч треба да има педуљу и на њој бележи поене да би се избегао непозаум.

Ретке животиње

Сви играчи селу за сто и сваки добије по једну оловку. Један почиње да црта сасвим лево на једном листу картице, главу неке животиње како је сам замислио. Он седи тако да нико од играча не може видети шта он црта. Тада савије картицу тако да је штеж покривен а само се може видети ивица врата те животиње. Тако савијену картицу додаје даље своје суседу који мора да нацрта врат неке животиње, и пошто превие картицу додаје даље. Сваки играч треба да нацрта у продужетку по један део тела неке животиње али да не гледа шта је пре њега нацртано. Кад животиња буде готова — развијете картицу и видети неко — чудовиште.

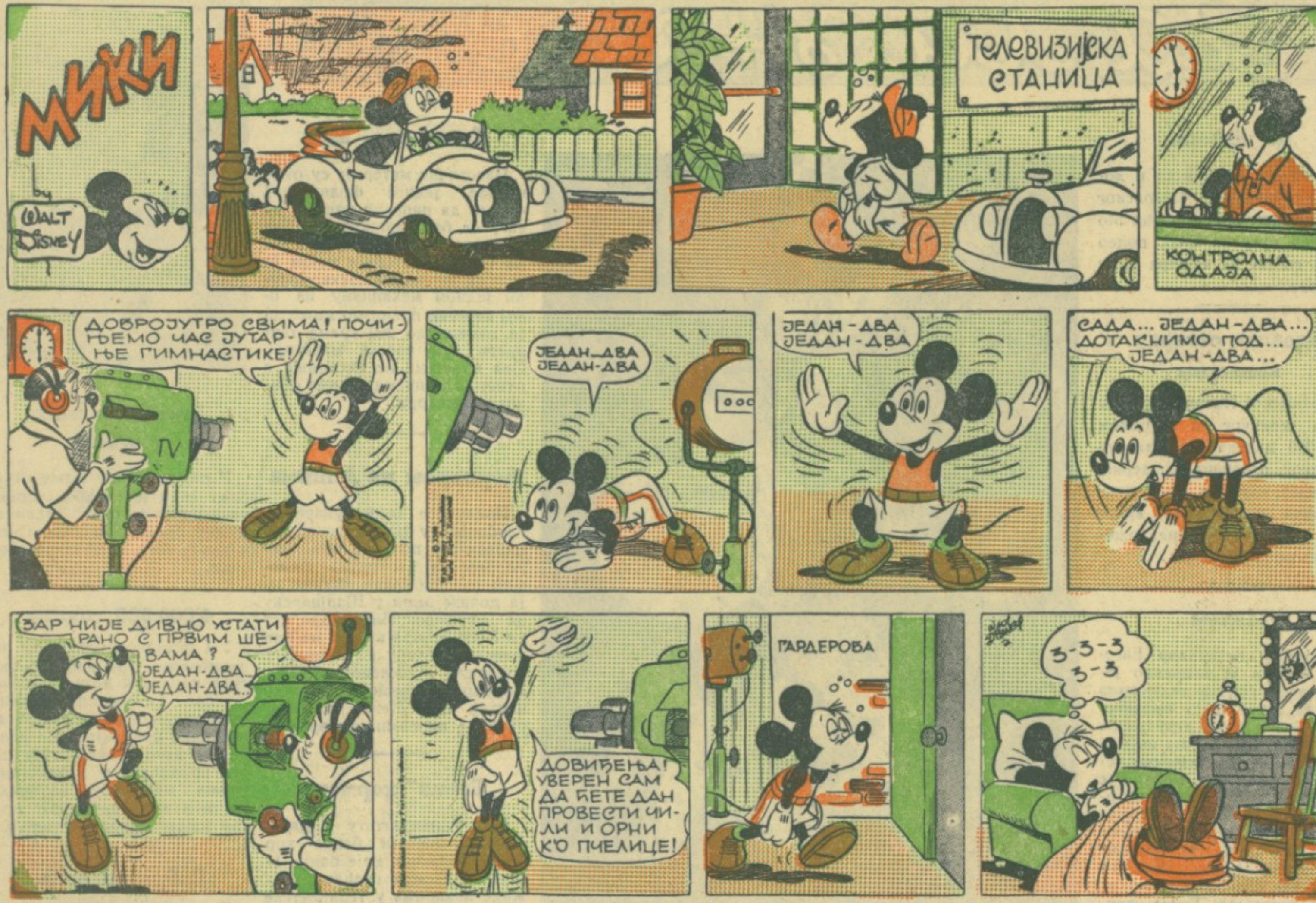

...у Канади услуге зубара не користе само људи, већ и краве. Краве с повременим зубима једу мање и због тога дају мање млека. Зубари ветеринари имају пу не руке посла. ...реч „отаџбина“ имала је у прошлости у нашем народу друго, уже значење него данас. Она је означавала тада „очевину“, тојст очево имање. ... прва ђачка менаџера основана је у Србији 1883. године за највећи је на свету: дуг је 23 а широк 14 километара, док му дубина износи 500 метара. ...према процени стручњака једна женка мољца и њено прождрљиво потомство могу за годину дана да поједу вуну с дванаест оваца. ... очно сочиво код птица три пута се јаче истезе и скупља него код човека, а и знатно брже. ...у америчкој са везној држави Нови Мексико нађени су фосилни остаци кукуруза чија се старост цени на 5.600 година.

ђачке Велике школе и гимназија од којих је већина била из унутрашњости.

... глечерске буве, инсекти који живе на високом планинама у снегу и леду, увече се смрзну заједно са ледом, а кад у јутру гране сунце откраве се и почну опет да скакућу и траже храну. Хране се иначе цветним прахом који ветар донесе с дрвећа околних шума.

АЛИ ЋЕ ЛЕЖАТИ ВЕЧЕРАС
 Пера Ждера дошао у санаторијум и вратару предаје ве-
 лики букет цвећа.
 — Молим да се овај букет
 преда Хромом Даби.

— Код нас не лежи у са-
 наторијуму никакав Хром
 Даба.
 — Молим, молим, не лежи,
 али ће лежати вечерас, пошто
 знам да ће после подне има-
 ти некако „мало“ обрачуна-
 вање с Понајем.

ТО МИ БАШ И ТРЕБА

Шила отишао једном гра-
 фологу и поднео му један ру-
 конис. Грофолог је дуго и на-
 жљиво разгледао рукопис, на
 је најпосле рекао:
 — Овај рукопис одаје чо-
 века доброг, предусретљивог,
 који уме да буде стрпљив и
 који лако прашта.
 — То ми баш и треба —
 узвикну Шила. — То је ру-
 конис кројача код кога наме-
 равам да поручим ново одело
 на отплату.

ПИТАЊА
 одговор

Ко је покренуо лист „Стар-
 мали“?
 Ко је био Ераситрат?
 Шта је Јерма?
 Где се налази планина
 Козомор?

ОДГОВОР:

ХУМОРИСТИЧКИ ЛИСТ
 „СТАРМАЛИ“ покренуо је
 Јован Јовановић-Змај. Пони-
 као је као продуcente ма-

љивога одељка у „Илустро-
 ваној ратној хроници“ коју је
 Змај уређивао за време срп-
 ских и руских ратова са Тур-
 ском 1876 до 1878.

ЕРАСИТРАТ је био зна-
 менити лекар из Нишаве.
 Извори северно од Власице
 око језера. Тече кроз
 предео Знеполе у Бугар-
 ској, а затим поново ула-
 зи у Србију и улива се у
 Нишаву у близини Пиро-
 га. У њеном сливу је Су-
 ковски базен каменог у-
 ља (рудник Ракита или
 Јерма).

КОЗОМОР ПЛАНИНА
 налази се у Србији изме-
 љу Увца, Дима и Вистри-
 це, северозападно од Но-
 ве Вароши. Највиши врх
 је Китоња (1343 метра)
 са шумама и pašњацима.

ПУТОВАЊЕ
 У
 СРЕДНШТЕ
 ЗЕМЉЕ
 по
 ЖИМУ ВЕРНУ

ПАЖЉИВО СМО ИСПИТАЛИ КАМЕНИ
 ЗИД УБРЗО...

ЕВО НЕКИ
 ТУНЕЛ!

ПОГЛЕДАЈ!

А ОНДА ЋЕМО
 ПОЧЕТИ ДА СЕ
 СПУШТАМО! ОСТА-
 ДО НАМ САМО ЈОШ
 4 500 МИЛА!

ТО ЋЕ
 БИТИЦА!

КАКО ЛИ ЈЕ ДОСПЕО ОВАМО?
 МОРА ДА ЈЕ НЕКО БИО ОВДЕ
 ПРЕ НАС...

ИНИЦИЈАЛИ А.С - АРНЕА
 САНХУСЕНА! ОВАЈ ПУТ ОДВЕШ-
 ЋЕ НАС ДО СРЕДНШТЕ ЗЕМЉЕ!

НАТОВАРИЛИ СМО СГЛАВ И ДОПЛОВИЛИ
 ДО МЕСТА ГДЕ СМО ОТКРИЛИ ТУНЕЛ!

А САД ДА ИСПИТАМО
 ОВАЈ НОВИ ПРОЛАЗ!

РАЗУМЕ СЕ! НОЖ ЈЕ ПРИ-
 ПАДАО АРНЕУ САНХУСЕНУ!
 МОЖДА ГА ЈЕ УПОТРЕ-
 БИО ДА НЕШТО УРЕ-
 ЖЕ У КАМЕНУ!

САД САМ СЕ И ЈА ОДУШЕВИО...

ХАЈДЕМО!

ЧЕКАЈ! ПРВО МОРА-

МО НАЗАД... ДО ХАН-

СА И ДА ПРЕНЕ СЕ-

МО СГЛАВ!

ПРЕШЛИ СМО СВЕГА НЕКОЛИКО
 КОРАКА...

ПУТ ЈЕ
 ЗАТВОРЕН!

